

ZÁPADOČESKÁ UNIVERZITA V PLZNI

FAKULTA PEDAGOGICKÁ
Katedra českého jazyka a literatury

Slang moderních sportů
Diplomová práce

Lucie Predajňová
Učitelství pro SŠ, obor ČJ-NJ

Vedoucí práce: PaedDr. Helena Chýlová

31 ČERVENEC 2013

Prohlašuji, že jsem diplomovou práci vypracovala samostatně s použitím uvedené literatury a zdrojů informací.

31 červenec 2013

.....
vlastnoruční podpis

Tímto bych chtěla poděkovat vedoucí práce PaedDr. Heleně Chýlové za odborné vedení, čas a trpělivost, kterou mi věnovala. Dále své rodině za podporu během celého studia.

OBSAH

ÚVOD.....	7
Teoretická část	
1 Cíl práce, pracovní hypotézy a užití metody.....	8
1.1 Cíl práce.....	8
1.2 Pracovní hypotézy.....	8
1.3 Užití metody.....	8
2 Obecně o slangu.....	10
2.1 Stratifikace národního jazyka.....	10
2.2 Definice slangu.....	11
2.3 Sociolekt, slang, profesní mluva.....	12
2.4 Aspekty slangu.....	13
2.4.1 Jazykové aspekty.....	13
2.4.2 Mimojazykové aspekty.....	14
2.5 Významové vztahy – synonymie, polysémie.....	15
2.6 Sportovní slang.....	15
3 Historie a současnost florbalu.....	17
3.1 Vznik sportu.....	17
3.2 Florbal v České republice.....	17
3.3 Pravidla současného florbalu.....	18
4 Charakteristika prostředí a uživatelů analyzovaného slangu.....	19
5 Způsoby tvoření slangových výrazů.....	20
5.1 Transformační postupy.....	20
5.1.1 Derivace.....	20
5.1.2 Kompozice.....	21
5.1.3 Abreviace.....	21
5.1.4 Překrucování.....	21
5.2 Transpoziční postupy.....	21
5.2.1 Sémantické tvoření.....	21
5.2.2 Víceslovná pojmenování.....	22

5.2.3 Přejímání z cizích jazyků.....	22
5.3 Okazionalismy.....	22

Praktická část

6 Sémantické skupiny slangismů.....	23
6.1 Obecné názvy.....	23
6.2 Nástroje a prostředky.....	23
6.3 Osoby.....	24
6.4 Herní činnosti a situace.....	24
6.5 Střely a góly.....	25
6.6 Ostatní názvy.....	25
7 Jazyková charakteristika slangismů.....	26
7.1 Slangové výrazy podle formy.....	26
7.2 Zastoupení slovních druhů.....	26
7.2.1 Podstatná jména.....	26
7.2.2 Slovesa.....	26
7.3 Vznik slangových názvů.....	27
7.3.1 Postupy slovotvorné.....	27
7.3.1.1 Derivace.....	27
7.3.1.2 Urbanizace.....	28
7.3.1.3 Abreviace.....	28
7.3.2 Postupy neslovotvorné.....	28
7.3.2.1 Metaforické přenášení.....	28
7.3.2.2 Metonymické přenášení.....	29
7.3.2.3 Přejímání z cizích jazyků.....	29
7.3.2.4 Přejímání z jiných útvarů jazyka.....	29
7.3.2.5 Připodobnění.....	29
7.3.2.6 Tvoření víceslovných pojmenování	30
7.3.3 Slangismy s nejasným původem.....	30
8 Významové vztahy.....	31
9 Míra expresivity.....	32
10 Pojmenování interslangová.....	33
11 Frekvence užívání.....	34
12 Okazionalismy.....	35

13 Slovníček florbalového slangu.....	36
13.1 Popis stavby slova.....	36
13.2 Slovníček.....	38
ZÁVĚR.....	51
POUŽITÝCH ZDROJE.....	54
SEZNAM ZKRATEK.....	56
PŘÍLOHA.....	57
RESÜMÉ.....	61

Úvod

Původním záměrem diplomové práce bylo zpracovat slang několika moderních sportů. S ohledem na rozsah práce a množství získaných slangismů ve sportovním odvětví zvaném florbal, které předčilo očekávání, je tato práce věnována pouze florbalovému slangu. K rozhodnutí věnovat svou práci pouze florbalu přispěl také fakt, že mám ve florbalovém prostředí nejvíce kontaktů a sama se také aktivně florbalu věnuji.

Mým mateřským klubem je FBC Sokol Písek. Zde hraji za ženský celek, na jehož zrodu jsem se sama podílela. Po dva roky vedu několik zájmových florbalových kroužků pro děti ve věku šest až deset let. Půl roku působím jako trenérka u nově se rodícího celku píseckých dorostenek. Zároveň se jako člen výkonného výboru podílím na chodu celého klubu. Mým hlavním úkolem je prezentace našich družstev v médiích. Píšu pozvánky na domácí turnaje a články k odehraným zápasům. Zkušenost či spíše zážitek mám z pozice funkce rozhodčího. Jako proškolený sudí jsem rozhodovala několik turnajů v dětských kategoriích.

Florbal je rychlý, dravý a kreativní sport, jeho dramatičnost a hravost se promítá do mluvy aktivních i pasivních uživatelů tohoto sportu. Na jedné straně jde o mluvu jednoznačnou a výstižnou, na druhé straně obraznou a humornou.

Domnívám se, že tento jazykový materiál nebyl dosud lingvisty zpracován a věřím, že se moje práce může stát motivací k dalšímu výzkumu.

1. Cíl práce, pracovní hypotézy a užití metody

1.1 Cíl práce

Hlavním cílem diplomové práce je nashromáždit slangové výrazy používané v moderním sportovním odvětví, a to ve florbalu. Následně tento vzorek jazykového materiálu analyzovat a charakterizovat podle zvolených kritérií a pokusit se postihnout základní vývojové tendence florbalového slangu.

1.2 Pracovní hypotézy

V diplomové práci jsme vycházeli z těchto hypotéz:

1. Ve florbalovém slangu předpokládáme zastoupení výrazy přejatých z cizích jazyků. Pro moderní dobu a mladé sporty je příznačné ovlivňování výrazy přejatými z angličtiny.
2. Očekáváme bohaté zastoupení interslangismů. Florbal jako kolektivní sport má blízko k řadě jiných sportovních odvětví, zejména k míčovým sportům.
3. Vzhledem k povaze prostředí nalezneme více slangismů s expresivním příznakem než slangismů nociónálního charakteru.
4. Nejčastěji zastoupeným slovním druhem budou substantiva.

1.3 Užití metody

Užili jsme nejprve metodu studijní, která posloužila k sestavení dotazníku.

Sběr jazykového materiálu práce jsme prováděli mezi březnem 2013 až červnem 2013. Použito bylo několik metod získávání slangismů. Stěžejní se pro nás stala metoda dotazníková, dále pozorování, rozhovor, excerpce a získávání výrazů s použitím audiovizuální techniky.

Nashromážděný materiál jsme zapisovali na excerpční lístky a vytvořili z nich kartotéku. Celkem se podařilo nasbírat 303 slangových výrazů.

Dále jsme využili metodu dotazníku, který jsme pomocí emailové pošty rozeslali mezi uživatele. Takto osloveni byli respondenti z řad funkcionářů, hráčů, trenérů, vedoucích družstev a sportovních komentátorů. Z celkového počtu 73 rozeslaných

dotazníků se nám jich vrátilo 24.

Dotazník se skládal z několika částí. Úvodní část byla zaměřena na seznámení se s problematikou slangových výrazů. Dále respondenti vyplnili informace týkající se jich samotných, tedy věk a družstvo, za které hrají. Následně měli za úkol dopsat k zadaným výrazům slangové pojmenování. Slangismy byli rozděleny do tematických skupin (název sportu, vybavení, účastníci, herní situace). Skupina ostatních názvů dávala respondentům možnost připsat jakýkoliv dosud nezmíněný slangismus. Závěrečná část se věnovala frekvenci užití slangismů. Úkolem respondentů bylo doplnit na listě výrazů získaných excerpcí, zda výraz znají a zda ho aktivně užívají.

Další slangismy jsme zaznamenali na základě metody pozorování tréninkových jednotek a zápasů florbalového družstva mužů a žen FBC Sokol Písek. Následně jsme s jejich členy vedli rozhovor. Osloveny byli také hráčky týmu FBC United České Budějovice a hráči týmu FBC Strakonice.

Rozhovor se skládal ze dvou částí. Nejprve jsme se snažili ve stylu dotazníkové metody přivést respondenta k samostatnému doplnění daného výrazu slangovým pojmenováním. V druhé části směřovaly dotazy k frekvenci užití předem sesbíraných slangismů.

Celkově poskytlo rozhovor 6 hráček a 21 hráčů z týmu FBC Sokol Písek ve věku od 17 do 35 let, 3 hráčky z týmu FBC United České Budějovice ve věku 18 až 21 let, dva hráči strakonického týmu ve věku 20, resp. 22. Někteří hráči působí zároveň i jako trenéři či rozhodčí.

Získaný materiál jsme rozšířili o slangismy excerpované z písemných pramenů. Excerpovali jsme práce týkající se problematiky ostatních kolektivních sportů, internetový florbalový časopis.¹

Z nahrávek televizních přenosů jsme získali další slangismy. Přenosy spolukomentují odborníci z řad aktivních či bývalých sportovců, kteří se dosti často neubrání užití slangových pojmenování.

1 *Florbalmag* [online] c2013[cit. 2013-07-13]. Dostupné z <<http://www.florbalmag.cz>>

2. Obecně o slangu

2.1. Stratifikace národního jazyka

Encyklopedický slovník češtiny² definuje národní jazyk jako „všechny regionální, sociální a funkční podoby jazyka, jež slouží příslušníkům národa k pokrytí komunikačních potřeb, a to v pohledu synchronním i diachronním.“ Marie Čechová³ vymezuje termín takto: „Národní jazyk (v našem případě český) představuje soubor integrovaných výrazových prostředků vymezený územně, uvnitř diferencovaný funkčně a teritoriálně, stratifikovaný sociálně.“

Národní jazyk se člení do několika útvarů (idiomů, variet). Uvádíme rozdělení podle Marie Čechové⁴:

1. spisovný jazyk – jediný kodifikovaný útvar s národně reprezentativní funkcí , užívaný při sledování vyššího komunikačního cíle
2. nespisovné útvary – zahrnují tradiční teritoriální dialekt, interdialekt a obecnou češtinu
3. poloutvary – zahrnují profesní mluvu, slang, argot; jde o sociálně podmíněnou mluvu, která nemá specifickou gramatickou stavbu

Encyklopedický slovník češtiny⁵ rozděluje národní jazyk na strukturní útvary a nestrukturní útvary, zde též souhrnně nazývané pojmem slang. Základním principem je dichotomický vztah spisovnost – nespisovnost. Útvary se uplatňují v odlišných sférách a typech komunikace.

Strukturní útvary:

1. spisovný jazyk užívaný v celonárodním kontextu ve veřejné psané komunikaci, v případě hovorové češtiny ve veřejně mluvené komunikaci
2. obecná čeština užívaná v poloveřejné sféře, typ komunikace je mluvený, ve stylizaci i psaný
3. interdialekty (hanácký, východomoravský, lašský a regionální obecná čeština) se uplatňují regionálně, v poloveřejné i soukromé mluvené komunikaci
4. teritoriální dialekty se uplatňují v soukromé mluvené komunikaci

2 *Encyklopedický slovník češtiny*, kol. autorů, s.192.

3 ČECHOVÁ, M., *Stylistika současné češtiny*, s. 45.

4 TAMTÉŽ, s. 45–56.

5 *Encyklopedický slovník češtiny*, kol. autorů, s. 193.

Nestrukturní útvary, tedy slang, se uplatňuje v soukromé a poloveřejné mluvené komunikaci.

2.2. Definice slangu

Ve snaze definovat slovo slang narážíme na řadu problémů. Už samotný původ tohoto slova se podle zahraničních jazykovědců liší. Někteří se domnívají, že slovo pochází z cikánštiny, někteří z norštiny či severoanglického dialektu. Jako nejpravděpodobnější varianta se však jeví původ v anglickém slově *s'language* (*soldier's language* = mluva vojáků, *student's language* = mluva studentů). Termín slang se objevil v Anglii v první polovině 18. století a označoval vulgární jazyk.⁶

Sběrem výkladů o slangu se v minulém století zabýval jazykovědec Lumír Klimeš. Zjistil, že čeští lingvisté se ve svých definicích liší chápáním obsahu i rozsahu tohoto termínu. Slang definují v širším nebo užším pojetí. Sám L. Klimeš se přiklání k definici termínu v širším pojetí. „Slang je druh nespisovného jazyka příslušníků určitého zaměstnání (profesionální slang) nebo určité, společensky kladně nebo neutrálně hodnocené skupiny lidí spojených určitým zájmem (skupinový slang).“⁷ Jako představitele užšího pojetí uvádí vymezení B. Havránka a A. Jedličky⁸: Slang je „soubor takovýchto jazykových prostředků slovních, jichž zpravidla užívají v běžně mluvených projevech lidé pracující v určitém oboru, nazýváme slangem nebo někdy též pracovní (profesionální) mluvou, pokud jde o názvy blízké termínům.

Ze současných prací zde uvádíme výklad z Encyklopedického slovníku češtiny: „Slang je svébytná součást národního jazyka, jež má podobu nespisovné nebo hovorové vrstvy speciálních pojmenování (jednoslovných i frazémů), realizované v běžném, nejčastěji polooficiálním a neoficiálním jazykovém styku lidí vázaných stejným pracovním prostředím nebo stejnou sférou zájmů a sloužící jednak specifickým potřebám jazykové komunikace, jednak jako prostředek k vyjádření příslušnosti k prostředí či k zájmové sféře. Může jít o úzus příslušníků určitého zaměstnání (profesionální slang) nebo určité, společensky kladně nebo neutrálně hodnocené skupiny lidí spojených určitým

6 HUBÁČEK, J. *O českých slanzích*, s.9.

7 KLIMEŠ, L. *Komentovaný přehled výzkumu slangu v Československu, v České republice a ve Slovenské republice v letech 1920-1996*, s. 6.

8 HAVRÁNEK, B., JEDLIČKA, A. *Česká mluvnice*, s. 9.

zájmem(skupinový slang).“⁹

2.3. Sociolekt, slang, profesní mluva

Je obecně známo, že jazyk se neustále vyvíjí. Obzvláště patrný je vývoj slovní zásoby v mluvené polooficiální a neoficiální komunikaci. Výrazy vznikající velkou masou uživatelů v každodenním konání nejrůznějšího druhu nazýváme sociolekty. Pojem sociolekt je tedy nadřazeným termínem pro profesionalismy, argotismy a slang v užším slova smyslu. Jde o progresivní útvar národního jazyka, realizující se na mluvnické bázi některého strukturního útvaru.¹⁰

Rozdíly mezi slangem v užším smyslu a profesionalismy vysvětluje Encyklopedický slovník češtiny¹¹. Profesionalismy jsou nespisovné názvy terminologické povahy, plynoucí ze snahy o rychlé, úsporné, jednoznačné pojmenování. Typická je pro ně nociónalita a malá synonymita. Někdy kolísají na hraně spisovnosti a stanou se termínem. Slangismy v užším slova smyslu se jeví jako nespisovné názvy příznakové expresivně. Je zde patrná snaha po zvýraznění výjimečnosti prostředí. Na vzniku slangismů má podíl jazyková hra a někdy i averze vůči oficiálnímu prostředí. Snaha o aktualizaci je důsledkem tvorby synonymních řad .

Na tenkou hranici mezi slangismy v užším smyslu (slang zájmový) a profesionalismy poukazuje Lumír Klimeš¹², který klade otázku, kde končí sport amatérský a začíná profesionální. Problematiku dělení slangových prostředí vysvětluje Jaroslav Hubáček¹³: „Pojem profese je chápán jako protipól k pojmu zájem, ale přitom si zároveň uvědomujeme i jednotu obou pojmů; ta se prakticky projevuje v tom, že profese předpokládá motivaci zájmem, a že aktivní podíl na mnohé dnešní činnosti zájmové předpokládá vysoký stupeň profesionality.“

9 *Encyklopedický slovník češtiny*, kol. autorů, s. 405.

10 HUBÁČEK, J. *K současnému stavu zkoumání sociolektů*, s. 4–5.

11 *Encyklopedický slovník češtiny*, kol. autorů, s.405–406.

12 KLIMEŠ, L. *Komentovaný přehled výzkumu slangu v Československu, v České republice a ve Slovenské republice v letech 1920-1996*, s. 7.

13 HUBÁČEK, J. *Malý slovník českých slangů*, s. 9.

2.4. Aspekty slangu

Otázkou slangu se podrobně zabýval Jaroslav Hubáček¹⁴. Vytýčil dva základní způsoby pohledu na danou problematiku, dvě hlediska, která se uplatňují komplexně a v součinnosti. Jedná se o hledisko jazykové a mimojazykové.

2.4.1 Jazykové aspekty

a) Nespisovnost

Nespisovnost je považována za základní jazykový znak. Na slangové výrazy nazíráme jako na synonymní pojmenování k pojmenování spisovným, obvykle termínům. Míra nespisovnosti se liší slovo od slova. Některá jsou ryze nespisovná, leckdy vulgární, některá stojí na hranici spisovnosti.

b) Komunikativní funkčnost

Slangová pojmenování splňují požadavek aktuálnosti, výstižnosti a jednoznačnosti. Z těchto důvodů je typickým způsobem tvoření slov univerbizace. Ta se uplatňuje při vzniku nových slov (derivací, kompozicích, zkracováním), ale i u slov vzniklých transpozičními postupy (metaforizace, metonymizace).

c) Systémovost

Ačkoliv slang nepatří ke strukturním útvarům jazyka, dá se hovořit o tom, že tvoří systém. Závislost se objevuje jak v rovině obecně slangové, tak i uvnitř jednotlivých slangů.

d) Pojmová diferenciaci

V pracovním i zájmovém prostředí se rozšiřuje slovní zásoba. Důvodem pro tvorbu slangismů může být užívání významově širokého pojmenování, které se nahradí pojmenováním významově užším a nebo naopak pro nadbytečnou pojmovou diferenciaci se vytvoří mnohoznačné slangové pojmenování.

e) Expresivita

Stejně jako v ostatních útvarech jazyka, vyskytují se ve slangu výrazy nocionální,

¹⁴ HUBÁČEK, J. *O českých slanzích*, s. 19–26.

bez příznaku expresivity a výrazy s různým stupněm intenzity expresivity. Helena Chýlová¹⁵ poukazuje na fakt, že slang jako součást mluveného jazyka bývá v kontextu s prvky z ostatních útvarů národního jazyka považován za expresivní součást češtiny. Je však důležité oddělit tento pohled zvenčí od samotného vnitřního systému slangu. Míra expresivity se rychle mění. Častým užíváním se z expresivního slangového pojmenování stává neutrální výraz, který se dostane do interslangového výraziva a postupně může přejít do dalších vrstev jazyka, např. do obecné češtiny.

f) Motivovanost

Slangové názvy jsou motivovaná pojmenování, která vznikají na základě požadavků vyhovět povaze mluveného projevu

2.4.2 Mimojazykové aspekty

a) Stupeň uzavřenosti prostředí

Vznik, šíření a stabilita určitého druhu slangu je závislá na uzavřenosti prostředí. Některé zájmové činnosti či profese jsou oproštěny od vlivu společnosti a komunikace probíhá v uzavřeném prostředí (např. hornický slang). Projevem je větší stabilita výrazů a menší průnik slangismů do povědomí veřejnosti.

b) Stáří a rychlost rozvoje slangů

Některá prostředí či profese jsou na ústupu nebo již zcela zanikly a s nimi zmizely nebo zastarávají i slangové názvy. Na opačný případ poukazuje Jaroslav Hubáček¹⁶. V důsledku společenského pokroku a diverzifikace lidských činností dochází k přibývání různorodých prostředí, a tím k sponntánímu a pohotovému obohacení slovní zásoby.

c) Věkové a sociální složení příslušníků

Povahu slangových názvů ovlivňuje skladba jeho uživatelů, ti se mohou lišit věkem, zájmy, či stupněm vzdělání. U mladých příslušníků je patrný neatřelý jazykový projev se snahou o humorné, často expresivní vyjádření. Zatím nebylo potvrzeno, že by

15 CHÝLOVÁ H. *K expresivitě ve slangu. In: Sborník přednášek z 8. konference o slangu a argotu konané v Plzni ve dnech 26.-27. února 2008, s.93.*

16 HUBÁČEK, J. *K současnému stavu zkoumání sociolektů. Sborník přednášek z 8. konference o slangu a argotu, 4-5.*

na slang mělo vliv dosažené vzdělání.

d) Psychické faktory

Psychickými faktory se rozumí snaha příslušníků určitého prostředí o jazykové vyjádření vyjímečnosti provozované činnosti nebo snaha o rychlé začlenění se do specifického prostředí. Slangové výrazy jsou chápány jako vnější znak příslušnosti k určité pracovní či zájmové skupině.

2.5. Významové vztahy – polysémie, synonymie

Stejně jako v ostatních útvarech jazyka i u slangismů nalézáme pojmenování, mezi nimiž existují významové vztahy.

Jedná se o polysémní (mnohoznačná) vyjádření, tj. tatáž forma slova vyjadřuje několik denotátů, význam určujeme až z kontextu. Zvláštním druhem polysémních slov jsou homonyma, u nichž mnohoznačnost nevznikla na základě přenesení významů, ale nahodile.¹⁷

Jiným významovým vztahem je synonymie. Synonyma vymezujeme jako pojmenovávací jednotky, které se různí formou, ale shodují významem a jsou kontextově zaměnitelné.¹⁸

2.6. Sportovní slang

Líhni pro vznik slangových pojmenování je bezesporu sportovní prostředí. Dnes a denně můžeme být svědky vypjatých sportovních bitev, neuvěřitelných výkonů, ale i pocitu frustrace a zklamání. V takovýchto emočně silných situacích se uživatelé jazyka neohlíží na jazykovou správnost.

Sportovní slang je užíván nejen lidmi, kteří pěstují sport amatérsky, ve svém volném čase, ale i lidmi, kteří se sportem živí (profesionální sportovci, trenéři, funkcionáři, rozhodčí, sportovní komentátoři, novináři, atd.).¹⁹ Nesmíme zapomenout na význam široké veřejnosti. Sportovní fanoušci jsou příjemci slangových pojmenování a díky nim se tyto názvy upevňují. Míra rozšíření se v jednotlivých sportovních odvětvích liší v závislosti

¹⁷ *Čeština pro učitele*, kol. autorů, s. 61–62.

¹⁸ TAMTÉŽ., s. 63.

¹⁹ HUBÁČEK, J. *O českých slanzích* s. 66.

na velikosti divácké obce a na povaze činnosti (individuální či kolektivní sporty, adrenalinové sporty aj.)

Významnou roli hraje jazykové prostředí, ve kterém sportovní odvětví vzniklo. Řada výrazů vzniká na základě přejímání z cizích jazyků.

Sportovní slang se vyznačuje velkým počtem interslangových pojmenování, to je dáno společnými rysy, kterými se některá sportovní odvětví podobají. Jako interslangismy označujeme lexikální jednotky, jež zcela určitě vznikly v nějakém slangu, ale vazbu na vymezenou sociální skupinu ztratily a mnohdy zobecnily.²⁰

²⁰ *Encyklopedický slovník češtiny*, kol. autorů, s.406.

3. Historie a současnost florbalu

3.1. Vznik sportu

První zmínky datujeme do sedmdesátých let dvacátého století. Podíl na vzniku florbalu přičítáme několika zemím zároveň. Spojené státy americké přinesly florbalu plastový děrovaný míček. Ten si nechali vyrobit baseballový nadhazovači pro tréninkové účely. Obecně se však za kolébku florbalu považuje Švédsko. Zde se na počátku sedmdesátých let objevila hra jménem innebandy, která velmi rychle získávala na popularitě. O několik let později se ve Finsku začalo hrát saalibandy a ve Švýcarsku unihockey. Rozdíl nebyl jen v názvech, ale i v odlišných pravidlech. Švédi přišli jako první s myšlenkou mezinárodních zápasů, tudíž i s potřebou dát florbalu řád. Díky tomu byla v roce 1986 založena Mezinárodní florbalová federace (*International Floorball Federation*), která sjednotila pravidla a přiřadila hře oficiální mezinárodní název floorball. V současnosti pod sebou IFF zastřešuje už 51 členských zemí. První mistrovství světa nemohl pořádat nikdo jiný než Švédsko, šlo o rok 1996. Dalším mezníkem a cílem IFF je prosadit florbal jako olympijský sport.²¹

3.2. Florbal v České republice

První zmínka o florbale v Čechách se datuje do roku 1984, kdy pražská VŠE zorganizovala výměnný pobyt svých studentů se studenty helsinské univerzity KY. Fini do Čech přivezli a jako dar zanechali sadu florbalových hokejek a několik plastových míčků. Florbal se hrál na univerzitě však jen rok, než se podařilo hokejky zlámat. Chybějící vybavení přineslo sedmiletou pauzu. Až v roce 1991 si přivezli díky jedné cestovní kanceláři florbalové vybavení bratři Vaculíkové, pozdější zakladatelé našeho mezinárodně nejúspěšnějšího týmu - Tatranu Střešovice. Další materiál přivezl švýcarský celek, který se připravoval na letním soustředění v Jaroměři. Hra si získávala více a více příznivců a rozvoj florbalu už nemohlo nic zastavit. V roce 1992 se z Maďarska přivezli první mantinely a začali se hrát první turnaje. Tentýž rok byla založena Česká florbalová unie (Čfbu). V roce 1994 se konal první ročník florbalové ligy. Centrem už nebyla jen

²¹ *Wikipedie: Otevřená encyklopedie: Florbal* [online]. [cit. 13.7.2013]. Dostupné z <<http://cs.wikipedia.org/wiki/Florbal>>

Praha, ale brzy i Ostrava, Liberec a Brno. Během šesti let se soutěže rozrostly do pěti výkonnostních lig. V roce 1997 vyšla první česky psaná příručka – Základy florbalu. První mistrovství světa se v Čechách pořádalo v roce 1998, další v roce 2008. V roce 2013 se uskutečnil Mistrovství světa žen.²²

3.3. Pravidla florbalu

Velikost hrací plochy, hrací doba a počet hráčů na hřišti závisí na věkové kategorii. Maximální velikost hřiště ohraničeného mantinely je 40 × 20 metrů, maximální hrací doba je 3 × 20 minut a maximální počet hráčů na hřišti je pět plus jeden brankář. Ve svých počátcích byl florbal brán jako bezkontaktní sport, nyní se více toleruje hra tělem. Hráč v poli odehrává míček pouze florbalovou holí, a to maximálně do výše kolen. Zakázána je hra rukou, hlavou, hra ve výskoku nebo na zemi. Brankář naopak hokejku neužívá a smí hrát jakoukoliv částí těla, pokud neopustí vytyčený prostor, tzv. velké brankoviště.²³

²²Wikipedie: Otevřená encyklopedie: Florbal [online]. [cit. 13.7.2013]. Dostupné z <<http://cs.wikipedia.org/wiki/Florbal> >

²³Wikipedie: Otevřená encyklopedie: Florbal [online]. [cit. 13.7.2013]. Dostupné z <<http://cs.wikipedia.org/wiki/Florbal> >

4. Charakteristika prostředí a uživatelů analyzovaného slangu

Florbal v dnešní podobě je halový kolektivní sport, jeho vzdálenými příbuznými jsou lední hokej, pozemní hokej či hokejbal. Hrají proti sobě dvě družstva, jejichž cílem je vstřelit soupeři gól. Hráči při hře používají florbalové hole a plastový míček.

Zvyšující se obliba florbalu je zapříčiněna nenáročností na vybavení a výhoda, že se provozuje v hale nebo tělocvičně, není tedy závislý na klimatických a povětrnostních podmínkách.

Hráči musí během hry prokázat spoustu sportovních dovedností jako rychlost, mrštnost nebo obratnost. Svoji roli hrají i jiné faktory jako nápaditost, tvořivost a dokonce charakterové vlastnosti.

Florbal je ideálním prostředím pro vznik slangů, vytváří nespočet více či méně uzavřených kolektivů, pro jejichž úspěch je důležitá kooperace a vzájemná komunikace. Věkové složení a úroveň vzdělání uživatelů jsou těžko popsatelné. Nejmladší kategorií jsou tzv. přípravky, tedy děti předškolního věku. Nejstarší kategorií naopak veteráni, kde není stanoven horní věkový limit. Obecně však platí, že s přibývajícím věkem ubývá aktivních hráčů. Řada z nich se věnuje trenérské či funkcionářské funkci nebo se zařadí do řad diváků. Z hlediska pohlaví velkou měrou převažují muži.

Mluvu uživatelů a tím vznik slangismů ovlivňují psychické faktory jako inteligence, logické myšlení a aktuální psychický stav.

5. Způsoby tvoření slangových výrazů

Tvoření slangových názvů se řídí stejnými pojmenovávacími postupy jako u jiných útvarů národního jazyka. Nejčastěji se slangismy realizují jako podstatná jména a slovesa, omezeně jako jména přídavná a nejméně frekventovaná jsou příslovce.²⁴

Vymezení postupů podle J. Hubáčka²⁵:

1. Transformační (slovotvorné) postupy

V rámci tohoto postupu dojde k vytvoření nového slova. Uplatňuje se derivace, kompozice, zkracování, mechanické krácení či překrucování

2. Transpoziční postupy

Ke vzniku nového výrazu používají již existujících pojmenování. Nový význam se utváří sémantickým tvořením (metonymizace, metaforizace), vznikem frazeologismů nebo přejímáním.

5.1. Transformační postupy

5.1.1. Derivace (odvozování)

Odvozování je nejproduktivnější slovotvorný prostředek, nové slovo vzniká přidáním předpon či přípon. U slangových názvů převládá odvozování příponové. U názvu osob mají nejvyšší produktivitu jména konatelská tvořená příponou -ař, -ář, -ák (dírák), dále pak -ista (př. florbalista), -ovec, -as, -a. Pro jména činitelská je typická přípona -ák, dále pak -l, -oun, -ař, -č, -ø, -ník, íř, -a (tahoun, šudlal). Přechýlené názvy se tvoří příponou -ka (florbalistka). Početnou skupinu tvoří názvy prostředků vznikajících z různých slovních druhů. U deverbativ se setkáváme s příponami – ák, -ka, -čka (blafák), u denominativ -ák, -ka, -ovka (termínovka). Zdrobnělé názvy nesou příznak expresivity, uplatňuje se přípona -ek, -ík, -ka, -ko, -ík, -eček, (florbálek). Pro názvy dějů se užívají přípony - ní, - tí (blafování, upísknutí). Dále se odvozují pojmenování pro názvy vlastností, nositele vlastností, výsledky děje, atd.²⁶

24 Hubáček, J. *Malý slovník českých slangů*, s. 14.

25 TAMTÉŽ, s. 14.

26 TAMTÉŽ, s.15.

Odvozená slovesa jsou zastoupena méně, nejčastěji příponou -ova- (lobovat) nebo -i- (bombit).

5.1.2. Kompozice (skládání)

Motivací tohoto prostředku je nejčastěji snaha o jednoslovné pojmenování, tedy univerbizační tendence. (florbalová hokejka = florbalka).

5.1.3. Zkracování

Zkracováním vznikají zkratková slova či iniciálové zkratky. Uplatnění zde nachází i mechanické krácení, kdy se slovo zjednoduší vynecháním slabiky nebo souhláskové skupiny.

5.1.4. Překrucování

Slovotvorný proces, kdy se modifikuje význam slova. Motivací může být jen odlišení od spisovného vyjádření.

5.2. Transpoziční postupy

5.2.1. Sémantické tvoření

Slangové výrazy vznikají přenášením slovního významu procesem zvaným metaforizace nebo metonymizace.

Metaforické přenášení

K metaforizaci dochází na základě vnějších znaků denotátů, mluvčímu je známa podobnost se skutečností jinou, už označenou. Metafory jsou u slangismů často používaným prostředkem, neboť splňují požadavky po aktuálnosti, názornosti a expresivitě, přirovnávají, charakterizují a hlavně zvýrazňují typické rysy pojmenovávané skutečnosti. Příznak, který přenesení umožňuje může být různý, např. tvarová podobnost, nápadné zbarvení či přítomnost jiného nápadného znaku. Příznak expresivity lze chápat jako snahu o vyjádření vztahu, i záporného citového vztahu, humoru či nadsázky.²⁷

Metonymické přenášení

Metonymizace je přenesení pojmenování na základě věcné souvislosti nebo spojitosti. U metonymických slangových výrazů se neuplatňuje hledisko expresivity. Nejčastěji bývá předlohou víceslovné pojmenování, a tak lze říct, že metonymie je jeden

²⁷ HUBÁČEK, J. *O českých slanzích*, s. 167–168.

z typů univerbizace.²⁸

5.2.2. Víceslovná pojmenování

Tvoření sousloví je pro slang zcela netypické, protože stojí v přímém protikladu k pro slang typické univerbizaci. Uplatnění nachází frazeologická spojení. Jedno ze slov ztrácí svůj vlastní význam a získává význam přenesený.(zahřívát lavičku)

5.2.3. Přejímání z cizích jazyků

Důvodem pro přejímání z cizích jazyků je nedostatečná domácí terminologie nebo snaha o zachování specifických názvů v určitém prostředí. Přejímané názvy se přizpůsobují domácímu jazyku po stránce zvukové i tvaroslovné.

5.3. Okazionalismy

Zvláště vymezujeme tzv. okazionalismy, výrazy používané v rámci profesního či zájmového prostředí pouze jedním kolektivem. Rozumíme jimi příležitostné neologismy, které ozvláštňují situaci nebo vyjadřují osobní postoj mluvčího. Mají velmi malou šanci proniknout do lexikálního systému.²⁹

28 TÁMTÉŽ, 169–170.

29 STANĚK, Vladimír. Okazionalismy v současné české publicistice. Naše řeč [online]. 2002, roč. 85, č. 57 [cit. 2013-07-26]. Dostupné z <<http://nase-rec.ujc.cas.cz/archiv.php?art=7672>>.

6. Sémantické skupiny slangismů

Slangové výrazy jsme na základě sémantického hlediska rozdělili do následujících skupin: obecné názvy, nástroje a prostředky, osoby, herní činnosti a situace, střely a góly, ostatní názvy.

6.1. Obecné názvy

Do skupiny obecných názvů jsme zařadili slangová pojmenování pro florbal (*flor*, *flore*) a sporty, jež se začínají z florbalu vyčleňovat, tedy freestyleflorbal (*fríčko*, *frístajl*) a freebandy (*bendy*).

Zároveň zde nalezneme pojmenování interslangová velmi obecného charakteru. Jedná se o názvy různých typů hal a hřišť (*obloukovka*, *sportovka*, *letišťe*) o výrazy spojené s tréninkovou jednotkou (*trénál*, *trejn*), se systémy soutěží (*prales* – nejnižší možná liga; *kraj* – krajská liga; *region* – regionální liga; *celostát* – celostátní soutěž), o pojmenování legislativních složek (*ligovka* - ligová komise; *disciplinárka* - disciplinární komise) nebo názvy specificky složených týmů (*národ'ák* – národní družstvo, *repre* – reprezentační mužstvo). V této skupině se setkáme i s pojmenováními družstev odvozených od jejich oficiálních názvů (*buldoci* – družstvo Intelligence Bulldogs Brno; *bohemka* – družstvo FbŠ Bohemians; *panteři* - Panthers Otrokovice).

6.2. Nástroje a prostředky

Skupina nástroje a prostředky zahrnuje výrazy pro náčiní sloužící ke hře, součásti hrací plochy a osobní vybavení hráčů.

Nejdůležitějším vybavením florbalistů je florbalová hokejka. Ta je pojmenovávána zcela obecně (*florbalka*, *kejča*) nebo na základě určitých kritérií jako je značka výrobce (*salminga*, *unihočka*, *xtrímka*, *zounka*), herní vlastnosti (*pádlo* - nekvalitní hůl; *žvejkačka* - měkká hůl) či materiál, ze kterého je vyrobená (*karbonka*, *kompozitka*).

Dalším předmětem nezbytným ke hře je florbalový míček. Stejně jako u hokejek nalezneme názvy obecného rázu (*florbalák*), názvy podle značky výrobce (*kampus*, *precižn*) nebo výrazy založené na vnější charakteristice, např. podle tvaru (*kulička*), podle vzhledu (*děrovec*), podle barvy (*meruňka*).

Co se týče vybavení hrací plochy, objevují se slangismy označující florbalovou bránu (*kasa*, *kisna*, *svatyně*), mantinely (*man'ák*, *mant'as*), místo na hřišti sloužící k rozehrávání nebo vhazování (*křížek*), trestnou lavici (*trestná*)

Poslední podskupinu tvoří individuální vybavení hráčů. Pojmenovávají se součásti brankářské výstroje (*kokos*, *tykev* - brankářská maska; *suspík*, *šuspík* – suspensor), oblečení

hráčů v poli (*pyžamo* – dres; *punčošky* – stulpny; *rozlišovák* – rozlišovací dres) a obuv, např. podle povrchu, na který jsou určeny (*halovky, sálovky*), podle výrobce (*adidasky, najky*) nebo odvozené přímo od názvu (*stabilky*).

6.3. Osoby

Ve florbalovém prostředí se pohybují osoby vykonávající různé činnosti, podle kterých můžeme rozdělit i slangové výrazy.

Největší množství slangových pojmenování jsme v našem sběru získali pro označení přímých účastníků hry. Osoby dělíme podle postu, na kterém hrají (*góloš* – brankář; *hrot* – útočník; *zadáček* – obránce), podle funkce, jež na hřišti plní (*kápo* – kapitán), podle výrazných vnějších rysů (*golem* – hráč vysoké postavy; *vohnout* – vysoký hráč) a v neposlední řadě podle jejich herních kvalit nebo aktuálních výkonů (*dírák, cedník* – špatně chytající brankář; *hráz, zed'* – dobře chytající brankář; *jouda, lůzr* – špatně hrající hráč; *plejer, špílmachr* – dobře hrající hráč; *snajper, šúter* – velmi dobrý střelec). Na utkání se aktivně podílí rozhodčí. Jeho výroky často vzbuzují vlnu emocí, a proto pojmenování pro osobu rozhodčího mívají silný citový příznak. (*mrkev, panák, šašek*).

Dále se setkáváme s názvy pasivních účastníků hry, jde např. o trenéry (*tréňa, ten chytřej*), funkcionáře (*bafuňář*), diváky v hledišti (*kotel*) a osoby podílející se na průběhu utkání (*časomíra* – časoměřič; *rovnač* – osoba rovnající posunuté nebo rozpojené mantinely).

6.4. Herní činnosti a situace

Ve skupině herních činností a situací převažují slovesa, což je dáno dynamikou hry a střídajícími se pohybovými aktivitami všech účastníků.

Nejčastěji se objevují výrazy střelecké činnosti (*bombit, jebat, mrdat, narvat, šít, vyslat projektil* – razantně střílet), výrazy zdařilých zakončení útoků (*fíknout, fouknout, prostřelit brankáře, vymést pavučinu, zaskórovat, zavěsit* – vstřelit gól, či nezdařilých zakončení útoků (*zazdít, zapařit*).

Důležitou činností před samotnou střelou je nahrávka. V analyzovaném materiálu se objevují jednoslovné stručné povely hráčů žádajících o nahrávku (*druhá, lajna*) a slovesa s významem nahrát (*dát na lopatu, hledat, nabít*).

Z herních strategií se jedná o různé činnosti probíhající v závislosti na průběhu utkání. Např. hrát útočným způsobem (*dělat průvan, zmáčknout, zatlačit*), hrát obranným systémem (*bednit, beton, hrát od půlky*), dostat se do početní výhody (*přečíslit, tři na dva, tříjedna*), přelstít gólmana nebo obranu (*vykoupat, vyšachovat*), střídat (*jít dolů, jít ven, jít*

na plac).

Další skupinu tvoří výrazy ukazující na konečný výsledek utkání (*plichta* - remíza; *dostat klepec*, *dostat nakládačku*, *projet*, *rupnout* – prohrát; *urvat*, *vydřít* – vyhrát).

Z herních situací se objevili pojmenování pro gólové příležitosti (*gólovka*, *loženska*, *tutka*), situace plynoucí z rozhodnutí rozhodčího (*standardka* – standardní situace; *přesilovka* – přesilová hra).

6.5. Střely a góly

Skupinu názvů střel a gólů vyčleňujeme samostatně, neboť jazykový materiál, který obsahuje, je ve florbalovém slangu z hlediska užívání vysoce frekventovaným. Pojmenování pro střely je rozděleno na základě razance na tvrdé střely (*bomba*, *dělovka*, *jedovka*, *mrda*) a pomalé střely (*haluz*, *šmudla*, *šudla*).

Gól je označován obecně (*banán*, *fík*), podle místa, kam je hráčem umístěn (*víko*, *šibenice* - gól vstřelený do horního rohu branky; *angličan* – gól vstřelený odrazem o tyčku) nebo dle střelce gólu (*vlastenec* – vlastní gól).

6.6. Názvy jinde nezařazené

Ve skupině ostatních názvů najdeme výrazy spojené s udělováním trestů (*čékáčko* – červená karta; *dvojka* – dvouminutový trest; *ruka* – nedovolené zahrání míčku rukou) a výrazy spojené se zraněním (*beruška*, *jojo*, *móňo* – otisk míčku na těle ; *kelen* – chladicí sprej)

7. Jazyková charakteristika

7.1 Slangové výrazy podle formy

V nashromážděném materiálu výrazně převažují jednoslovná pojmenování, což je výsledkem požadavku po jazykové ekonomii a věcnosti. Florbal je velmi rychlá hra, její uživatelé se musí s proměnlivostí situací vypořádat pomocí vzájemné rychlé domluvy. Jevem, který tento stav dokládá je výskyt řady univerbizovaných slov (*adidasky* -boty značky Adidas; *celostát – celostátní soutěž*; *ligovka*- ligová komise, *národ'ák –* národní mužstvo; *termínovka* - termínová listina, *trestná –* trestná lavice; *základ –* základní sestava) Materiál obsahuje 257 jednoslovných názvů, tj. 84% z celkové počtu.

Víceslovná pojmenování jsou zastoupena v menším množství. Jejich společným rysem je, že se převážně jedná o pojmenování interslangová (*jít na plac –* střídat, *jít na hřiště*; *hrát osobku –* osobně bránit určeného hráče). Spojuje je obraznost a humor, který se využívá při jejich tvorbě (*prostřelit brankáře* -vstřelit gól; *vygumovat soupeře –* nepustit soupeře do šance; *vymést pavučinu –* vstřelit gól do horního rohu branky). Materiál obsahuje 46 víceslovných pojmenování, tj. 16% z celkového počtu.

7.2 Zastoupení slovních druhů

V jazykovém materiálu se v rámci jednoslovných pojmenování objevila pouze substantiva a verba, v rámci víceslovných pojmenování číslovky (*tři na dva –* útok tři hráčů proti dvěma bránícím), ve spojení s jiným slovním druhem adjektiva (*bejt nařachlej –* být ve výborné kondici; *malá domů –* přihrávka vlastnímu brankáři) a adverbia (*jít ven –* 1. střídat, odejít z hřiště na střídačku, 2. být vyloučený, odejít z hřiště na trestnou lavici).

7.2.1. Podstatná jména

Podstatná jména jsou nejvíce zastoupeným slovním druhem. Setkáme se s nimi jako s názvy osob (*hvízdal –* označení pro rozhodčího; *poušťák –* špatně chytající brankář), náčiní a prostředků (*precižn –* florbalový míček značky Precision; *větev –* florbalová hokejka), činností (*presink –* výrazně útočná hra), situací (*gólovka –* vyložená gólová příležitost).

V jednom případě se vyskytlo substantizované adjektivum (*druhá –* žádost o přihrávku), u označení doby trestů i substantizované číslovky (*dvojka –* dvouminutový

trest; *pětka* – pětiminutový trest).

U víceslovných pojmenování se substantiva vyskytla v kombinaci s adjektivy jako nominální frazeologismy (*honicí pes* – hráč, který hraje osobní obranu; *padající list* - pomalu letící střela vzduchem), v jednom případě jako kombinace substantiva a substantiva (*nosič vody* – hráč sedící pouze na střídačce).

Materiál je z 61% tvořen podstatnými jmény.

7.2.2. Slovesa

Vzhledem k dynamice hry a rychle se měnícím činnostem, mají druhé největší zastoupení verba (*orazítkovat* – střelou zasáhnout tyč; *spláchnout* – porazit soupeře velkým brankovým rozdílem).

U víceslovných pojmenování dokládáme verbální frazeologismy v kombinaci verba a substantiva (*zahřívát lavičku* – být náhradníkem), verba a adjektiva (*bejt nařachlej* – být ve výborné kondici; *dostat naloženo* – prohrát vysokým brankovým rozdílem), verba a numerale (*jít do třech* – z důvodu vyloučení dvou hráčů hrát pouze se třema hráči v poli), verba a adverbia (*jít dolů* – střídat, odejít z hřiště na střídačku).

Materiál je z 8% tvořen slovesy.

7.3 Vznik slangových názvů

Z onomaziologického hlediska třídíme získané slangismy na pojmenování vzniklá trasformačními (slovotvornými procesy) a na pojmenování vzniklá trnspozicičními (neslovotvornými způsoby).

7.3.1. Postupy transformační

7.3.1.1. Derivace

Nejčastějším slovotvorným prostředkem, který se uplatňuje při vzniku florbalového slangu je derivace sufixální, která byla zaznamenána ve všech sémantických skupinách.

U názvů střel, gólů a náčiní se u deverbativ i denominativ uplatňuje nejčastěji přípona *-ák* (*blafák* – technický způsob provedení střely; *golfák* – technický způsob provedení střely s náprahem), dále se uplatňuje sufix *-ovka* a *-ka* (*dělovka* - razantní střela), ojediněle *-ec* (*děrovec* – florbalový míček).

Názvy osob jsou tvořeny u jmen činitelských příponou *-ák* (*poušťák* – špatně chytající brankář), *-l* (*foukal* – označení pro rozhodčího) *-č* (*palič* – hráč neproměňující

gólové příležitosti), u jmen konatelských formantem *-ák* (*dírák – špatně chytající brankář*),

U odvozených sloves jsme se setkali s odvozováním příponovým (*bombit - střílet*), předponovým (*upísknout se - špatné rozhodnutí rozhodčího*) a předponově příponovým (*orazítkovat - střelou zasáhnout konstrukci branky; přečíslit - útočit s větším počtem hráčů než brání soupeř*). Produktivní příponou je *-ova-* nebo *-i-*

7.3.1.2. Univerbizace

Frekventovaným procesem při vzniku slangismů ve florbalovém slangu je univerbizace, tj., proces, kdy se ze sousloví stává jedno slovo. Opět můžeme vypíchnout potřebu po jazykové ekonomii. Univerbizaci dělíme na univerbizaci se slovotvornou úpravou (*přátelák – přátelské utkání; termínovka – termínová listina; stability – obuv značky Adidas Stabil; florbalák, - florbalový míček; florbalka – florbalová hůl; ligovka – ligová komise; národ'ák – národní mužstvo*) a na univerbizaci bez slovotvorné úpravy (*trestná - trestná lavice*).³⁰

Celkem materiál obsahuje 37 pojmenování, při nichž se uplatňuje univerbizace.

7.3.1.3. Abreviace

Málo produktivním typem vzniku slangismů je v našem sběru abreviace. V materiálu se objevila mechanicky krácená slova (*flor – označení pro florbal; repre - reprezentační družstvo, tréňa - trenér*) a zkratkové slovo s přidáním frekventované přípony (*čékáčko - trest do konce utkání ohodnocený červenou kartou*)

7.3.2. Transpoziční postupy

7.3.2.1. Metaforické přenášení

Z neslovotvorných postupů se nejvíce uplatňuje metaforizace, proces založený na přenesení významu na základě určitého vnějšího znaku: podobnost ve tvaru (*klacek – florbalová hokejka; kulička – florbalový míček*), ve velikosti (*golem - hráč nebo brankář vysoké statné postavy; letiště - označení pro hřiště velkých rozměrů*), ve zbarvení (*meruňka – florbalový míček meruňkové barvy*), vnější podobnost vyplývající z podobné činnosti (*hráz – brankář*), podobnost nebo vztah dějů vyjádřených slovesem (*vyšachovat -obelstít obranu*).

Slangismy vzniklé metaforickým přenesením významu jsou motivovány snahou

³⁰ Při analýze nerozlišujeme zda se jedná o univerbizaci se slovotvornou úpravou nebo bez slovotvorné úpravy

o výrazovou jednoduchost a výstižnost (*kasa* – florbalová brána; *chodec* – hráč, který při hře málo běhá), snahou o vyjádření humoru, někdy i posměchu (*cedník* – špatně chytající brankář; *šašek* – rozhodčí). Příznačná je snaha o nadsázku (*bomba* – razantní střela; *natřít* – porazit soupeře velkým brankovým rozdílem) nebo o vyjádření záporného citového vztahu (*kopyto* – špatně hrající hráč).

7.3.2.2. Metonymické přenášení

Na principu podobnosti vnitřních souvislostí vznikají metonymická pojmenování. Ve florbalovém slangu jde nejčastěji o názvy prostředků, na které se přeneslo jméno jejich výrobce (*kampus*- florbalový míč značky Campus, *precižn* – florbalový míč značky Precision). Dále sem zařazujeme názvy družstev na základě jejich názvu (*bohemka*, *panteři*, *buldoci*) Metonymická pojmenování často vznikají z víceslovných názvů, jedná se o typ univerbizace se slovotvornou úpravou (*kompozitka* -kompozitová florbalová hůl; *exelka* – florbalová hůl značky Exel).

7.3.2.3. Přejímání z cizích jazyků

Analýzou materiálu se potvrdila nejčastější přítomnost slov přejatých z angličtiny. Důvodem pro přejímání může být ne včas propracovaná domácí terminologie daného oboru (*fristajl* – florbalové triky; *bendy* – freebandy, *tajm* – oddechový čas; *mač* - zápas). Další motivací může být snaha o zjednodušení, pokud je domácí název tvořen souslovím (*tajm* – oddechový čas). Užívání cizích výrazů dává pocit sounáležitosti, je projevem společenské konformity.

Přejímané názvy se upravují a přizpůsobují podobě domácího jazyka po zvukové i tvaroslovné stránce.

Z němčiny se objevil pouze jeden interslangismus (*špilmachr* - dobře hrající hráč).

7.3.2.4. Přejímání z jiných útvarů jazyka

Mezi charakteristické rysy slangu patří přejímání slov z jiného útvaru národního jazyka. Ve florbalovém slangu jsme objevili výrazy ze spisovné češtiny (*jezdit* – rychle se po hřišti pohybovat, *chodec* – hráč, který málo běhá), výrazy z obecné češtiny (*d'aha* – razantní střela; *flastr* - trest v podobě peněžní pokuty nebo zákazu činnosti; *minela* – chyba hráče; *kápo* - kapitán; *bůr* – pětiminutový trest).

7.3.2.5. Připodobnění

Připodobněním vzniklo v našem sběru jediné slovo. (*kurva* – florbalová hokejka

značky Unihoc Curve). Připodobněním je existující výraz změněn a po formálně připodobněn k již existujícímu slovu.

7.3.2.6. Tvoření víceslovných pojmenování

Tvoření sousloví, na rozdíl od univerbizace, jež je motivovaná jazykovou ekonomikou, není pro slang typická. Pociťují se jako výrazy stojící na přechodu k pojmenování odborným (*malá domů* – přihrávka vlastnímu brankáři).

Frazeologická spojení se vyskytují častěji. Jedná se o spojení slov, v nichž alespoň jedno slovo ztrácí svůj vlastní význam.³¹ , Vznikají na základě potřeby věcného vyjádření (*jít dolů, jít ven* - střídat, odejít z hřiště na střídačku) nebo na základě potřeby expresivního vyjádření (*dělat průvan* - hrát velmi útočným způsobem; *vygumovat soupeře*- nepustit soupeře do šance; *prostřelit brankáře* – *vstřelit gól*).

7.3.3. Slangismy s nejasným původem

Do této skupiny jsme zařadili několik slangismů s nejasným původem vzniku. Jedná se výraz *angličan* – gól vstřelený odrazem o tyčku, *bafuňář* – funkcionář, *balda* - florbalová hokejka, *holomajzna* – nezábavná hra bez systému, *haluz* - velmi slabá střela.

31 HUBÁČEK, J. *O českých slanzích*, s. 171

鯽談 Významové vztahy

Snahou o originální a neotřelé pojmenování dochází ke vzniku významově stejných a zaměnitelných výrazů, tato slova nazýváme synonyma. Ve sběru se objevila synonyma absolutní (*šmudla, šudla* – velmi slabá střela) a částečná, z nichž např. synonyma stylistická (*mrdat, vyslat projektil* -střílet), synonyma expresivní (*florbalka, pádlo* -florbalová hůl).

V materiálu jsme zaznamenaly synonymické řady čítající dva až jedenáct výrazů. Nejdelší z nich vyjadřuje výrazy pro razantní střelu (*bomba, d'aha, dělo, dělovka, granát, jedovka, morda, mrda, pecka, šleha, šlupka*). Řady jsou tvořeny substantivy (*foukal, hvízdal, panák pískal, šašek* - rozhodčí), verby (*fiknout, fouknout* – vstřelit gól), i víceslovnými pojmenováními (*dostat klepec, dostat nakládačku, dostat, dostat naloženo, dostat ranec* – prohrát vysokým brankovým rozdílem)

Florbalový slang zahrnuje i pojmenování polysémická., jenž jsou založena na přenášení významu. Jako příklad ze sběru uvádíme výraz *pětka* (1. pětiminutový trest; 2., pětičlenná formace na hřišti), *jít ven* (1. střídat, odejít z hřiště na střídačku; 2. být vyloučený, odejít z hřiště na trestnou lavici).

Zvláštním druhem polysémních slov jsou homonyma, pojmenování stejné formy, ale odlišného významu. Ve florbalovém slangu jsme objevili homonymum *lajna* (¹ žádost o přihrávku, ² pětičlenná formace na hřišti).

編談 Míra expresivity

Jedním z aspektů slangu je míra expresivity. Ta se může lišit v závislosti na kontextu, ve kterém je výraz použit. Expresivum je „lexikální výrazový prostředek vyjadřující citový, hodnotící a volní vztah mluvčího ke sdělované skutečnosti.“³² Expresivitu lze vyjádřit prostředky ze všech jazykových rovin.

V analyzovaném vzorku je expresivita vyjadřována: metaforizací (*beruška* - obtisk míčku na těle; *cedník* - špatně chytající brankář; *spláchnout* - porazit soupeře velkým brankovým rozdílem), slovotvornými prostředky u odvozování a mechanického krácení (*dírák* - špatně chytající brankář; *krutor* - dobře hrající hráč; *tréňa* – trenér) tvořením deminutiv (*hvízdálek* - označení pro špatného rozhodčího; *florbálek* - označení pro florbal), víceslovnými pojmenováními (*dělat průvan* - hrát velmi útočným způsobem; *padající list* - hrát velmi útočným způsobem; *zatáhnout oponu* - činnost brankáře, chytit střelu), nadsázkou (*dělo* - razantní střela, *prostřelit brankáře* - vstřelit gól), užíváním interslangového expresivního výraziva (*dřevák*, *kopyto*, *jelito*, *lama* - špatně hrající hráč), vulgarismy (*jebat*, *mrdat* – razantně střílet).

32 KOL., *Encyklopedický slovník češtiny*, s. 131.

魁 黠 譎 Pojmenování interslangová

Florbal patří mezi kolektivní míčové hry. Uživatelé těchto sportů používají slangismy, které jsou součástí jiných odvětví, tedy tzv. interslangismy.

Největší zastoupení mají zcela jistě výrazy z hokejového slangu, což je dáno velmi podobným herním systémem a vybavením hráčů (*kejča, klacek, blafák, přihrát na lopatu*).

Sportem číslo jedna s největší sledovaností stále zůstává fotbal. Během fotbalového utkání zaslechneme nejen z úst sportovních komentátorů, ale především z úst fanoušků nepřeborný počet slangismů, o kterých můžeme s jistotou říct, že jsou ve florbale užívány také, a že jsou známy i z prostředí jiných sportů. Nemůžeme však zcela jistě určit, z jakého sportovního prostředí primárně pocházejí (*vyšachovat, zařadovat, vymést pavučinku*).

Výrazy bychom mohli rozdělit na základě znaků, které vždy dané sporty spojují. Jako příklad uvádíme halové sporty, ty spojuje místo, kde se hrají (*sportovka, obloukovka, letiště*), sporty s hřištěm ohraničeným mantinely (*mantáky*), sporty využívající brány (*kasa, svatyně*). Odvětví, kde se dávají góly (*angličan, fík, šibenice*), používá stejná taktika (*beton, hrát od půlky, zand'our*), udělují stejné tresty (*červenka, trestňák*).

S jistotou můžeme říci, že jsme našli interslangismy užívané ve fotbalu, futsalu, hokeji, házené, basketbalu a volejbalu.

黠黠 Frekvence užívání

Na základě dotazníkové metody jsme sledovali frekvenci užívání některých slangových výrazů. Sledování frekvence je do jisté míry subjektivní, poněvadž záleží na respondentovi, jaký stupeň užití výrazu přidělí.

Při analýze jsme si vytyčili následující kritéria: Pokud slangismus zná nebo aktivně užívá více než 15 respondentů, je považován v našem sběru za vysoce frekventovaný, v rozmezí 9–15 je označen jako frekventovaný, v počtu 2–8 za méně frekventovaný. Výraz, který se objevil pouze jednou, je označen jako ojedinělý.

Zde uvádíme tři nejfrekventovanější výrazy z jednotlivých sémantických skupin.³³

obecné názvy: *trenál, florec, flor*

nástroje a prostředky: *florbalka, florbalák, balónek*

osoby: *tréňa, díra*

herní situace a činnosti: *standardka, přesilovka*

střely a góly: *bomba, dělo, pecka, šmudla*

názvy jinde nezařazené: *dvojka*

33 Výrazy, které se v dotazníku objevily více než 20krát

癡癡談 Okazionalismy

Zvlášť vymezujeme kategorii okazionalismů, výrazů, které jsou užívány pouze v jednom uzavřeném prostředí. Z hlediska florbalového slangu jde o výrazy užívané pouze jedním klubem či družstvem (*pixbo*, *obálka*) nebo o výrazy příležitostně utvořené (*vyštukovat* – obehrát soupeře ve stylu švýcarského hráče S. Stuckiho).

13. Slovníček florbalového slangu

13.1 Popis stavby hesla

Slovník florbalového slangu je zpracovaný podle lexikografických zásad uplatněných ve Slovníku spisovné češtiny pro školu a veřejnost.³⁴

Heslová slova jsou řazena v abecedním pořadí. Víceslovná pojmenování jsou zařazena též abecedně, a to podle prvního slova.

Stavba hesla:

1. Slangové heslo

- heslové slovo je vyznačeno tučně
- ohebné slovní druhy jsou uvedeny v reprezentativním tvaru, tj. podstatná jména v nominativu singuláru, popřípadě plurálu, slovesa v infinitivu.
- přejatá slova jsou v počestělé podobě

2. Morfologická charakteristika

- u substantiv je uvedena koncovka genitivu a mluvnický rod (viz. Seznam zkratk)
- u sloves je uveden vid (viz. Seznam zkratk)

3. Výklad hesla

- lexikální význam hesla je zaznamenán synonymním vyjádřením nebo opisem
- U polysemantických lexikálních jednotek se pořadí významů označuje arabskými číslicemi
- Homonyma jsou označována povýšenými arabskými číslicemi

4. Zařazení pomocí desetinného třídění

- ke slovnímu druhu
- k sémantické skupině (u substantiv)
- podle způsobu tvoření (u substantiv a sloves)

5. Interslangový výraz (označen zkratkou int.)

6. Epresivita (označena zkratkou expr.)

7. Frekvence užití

³⁴ KOL. Slovník spisovné češtiny pro školu a veřejnost, s. 7-8

- viz. seznam zkratek

8. Zdroj slangismu

- viz. seznam zkratek

9. Synonyma – jsou řazena na konci hesla v abecedním pořadí za zkratkou viz

13.2 Slovníček

A

adidasky, -ek, f., obuv značky Adidas, 7.2.1, 7.3.1.2, 6.2, int., vfr., D, E, I, viz ády

ády, -ø, f., obuv značky Adidas, 7.2.1, 7.3.1.3, 6.2, int., D, E, viz adidasky

angličan, -a, m., gól vstřelený odrazem o tyčku, 7.2.1, 7.3.3, 6.5, int., D, E, I

B

bafuňář, -e, m., funkcionář, 7.2.1, 7.3.3, 6.3, int., E

balda, -y, f., florbalová hokejka, 7.2.1, 7.3.3, 6.2, int., mfr., D, E, viz florbalka, kejča, klacek, pádlo, valaška, větev

balónek, -u, m., florbalový míček, 7.2.1, 7.3.1.1, 6.2, int., fr., D, I, RP, viz děrovec, florbalák, kulička, puk

banán, -u, m., označení pro vstřelení gólu, 7.2.1, 7.3.2.1, 6.5, int., mfr., expr., E, viz fik

bednit, ned., bránit, 7.2.2, 7.3.1.1, 6.4, int., vfr., expr., D, E

bejt marnej, být ve špatné kondici, 7.3.2.6, int., mfr., expr., E

bejt namakanej, být svalnatý, 7.3.2.6, int., vfr., expr., E

bejt nařachlej, být ve výborné kondici, 7.3.2.6, int., fr., expr., E, viz bejt našláplej

bejt našláplej, být ve výborné kondici, 7.3.2.6, int., fr., expr., E, viz bejt nařachlej

bejt v laufu, mít výborné výsledky, 7.3.2.6, int., fr., I, RP

bendy, neskl., označení pro hru freebandy, 7.2.1, 7.3.2.3, 6.1, fr., expr., D

beruška, -y, f., obtisk míčku na těle, 7.2.1, 7.3.2.1, 6.6, vfr., expr., D, I, viz jojo, móňo

beton, -u, m., způsob hry založený na bránění, 7.2.1, 7.3.2.1, 6.4, int., D, E

bohemka, -a, f., družstvo FbŠ Bohemians, 7.2.2, 7.3.2.2, 6.1, int., I

blafák, -u, m., technický způsob provedení střely, 7.2.1, 7.3.1.1, 6.5, int., vfr., expr., AV, D, E, I, RP

bomba, -y, f., razantní střela, 7.2.1, 7.3.2.1, 6.5, int., vfr., expr., D, E, I, RP, viz d'aha, dělo, dělovka, granát, jeba, jedovka, morda, mrda, pecka, šleha, šlupka

bombit, ned., razantně střílet, 7.2.2, 7.3.1.1, 6.4, int., mfr., expr., D, I, viz jebat, narvat, našít, šít, vyslat projektil

buldoci, pl, družstvo Intelligence Bulldogs Brno, 7.2.2, 7.3.2.2, 6.1, I

bůr, -a, m., pětiminutový trest, 7.2.1, 7.3.2.4, 6.6, int., vfr., D, viz pětka

C

celostát, u, m., celostátní liga, 7.2.1, 7.3.1.2, 6.1, int., D, I

ced'ák, -a, m., špatně chytající brankář, 7.2.1, 7.3.1.1, 6.3, int., mfr, expr., D, E, viz cedník, díra, dírák, poušťák

cedník, -u, m., špatně chytající brankář, 7.2.1, 7.3.2.1, 6.3, int.,fr., expr., D, E I, viz ced'ák, díra, dírák, poušťák

Č

časomíra, -y, f., časoměřič, 7.2.1, 7.3.1.1, 6.3, int., RV

čekáčko, -a, n., trest do konce utkání ohodnocený červenou kartou, 7.2.1, 7.3.1.2, 6.6, vfr., D, I, RP

čekáčtyři, neskl., označení neexistujícího trestu, který by měl být udělen za velmi hrubý prohřešek, 7.2.1., 7.3.1.3, 6.6, expr., oj., D

čekádva, neskl., trest ohodnocený červenou kartou jedna, 7.2.1, 7.3.1.3, 6.6, vfr., AV, D, RP

čekajedna, neskl., trest ohodnocený červenou kartou dvě, 7.2.1, 7.3.1.3, 6.6, vfr., AV, D, RP

čekátři, neskl., trest ohodnocený červenou kartou tři, 7.2.1, 7.3.1.3, 6.6, vfr., AV, D, RP

červenka, -y, f., červená karta, 7.2.1, 7.3.1.2, 6.6, fr., expr., D, RP

čtverec, -e, m., postavení hráčů bránícího týmu v oslabení, 7.2.1, 7.3.2.1, 6.4, D, RV

čtverce, -ů, m., tréninkové cvičení, během něhož hráči běhají do tvaru čtverce, 7.2.1, 7.3.2.1, 6.4, RV

D

d'aha, -y, f., razantní střela, 7.2.1., 7.3.2.4, 6.5, int., mf., expr., E, D, RP, viz bomba, dělo, dělovka, granát, jeba, jedovka, morda, mrda, pecka, šleha, šlupka

dát do lajny, nahrát, 7.3.2.6, int., RV

dát na lopatu, nahrát velmi přesně, 7.3.2.6, int., fr., E

dělat průvan, hrát velmi útočným způsobem, 7.3.2.6, int.,expr., E, viz

dělo, -a, n., razantní střela, 7.2.1, 7.3.2.1, 6.5, int., vfr., expr., D,E,I, RP viz bomba, d'aha, dělovka, granát, jeba, jedovka, morda, mrda, pecka, šleha, šlupka

dělovka, -y, f., razantní střela, 7.2.1, 7.3.1.1, 6.5., int., fr.,expr., D, E, I, viz bomba, d'aha, dělo, granát, jeba, jedovka, morda, mrda, pecka, šleha, šlupka

děrovec, -vce, m., florbalový míček, 7.2.1, 7.3.1.1, 6.2, mf., D, viz balónek, florbalák, kulička, puk

díra, -y, f., špatně chytající brankář, 7.2.1, 7.3.2.1, 6.3, int., vfr., expr., D, E, RP, viz ced'ák, cedník, dírák, poušťák

dírák, -a, m., špatně chytající brankář, 7.2.1, 7.3.1.1, 6.3. int.,mfr., expr., D, viz ced'ák,

cedník, díra, poušťák

dirigovat, ned., řídit průběh hry, 7.2.2, 7.3.2.1, 6.4, int., mfr., expr., E

disciplinárka, -y, f., 1. disciplinární komise, 7.2.1, 7.3.1.2, 6.1 int., vfr., D, I, RV; 2. jednání disciplinární komise, 7.2.1, 7.3.2.2, 6.1, int., vfr., D, I

dloubák, -a, m., střela zvednutá do vzduchu sloužící k přehození hráče či brankáře, 7.2.1, 7.3.1.1, 6.5, int., vfr., E, D

dostat klepec, prohrát vysokým brankovým rozdílem, 7.3.2.6, int., fr., expr., D, E, I, viz dostat nakládačku, dostat naloženo, dostat ranec

dostat nakládačku, prohrát vysokým brankovým rozdílem, 7.3.2.6, int., fr., expr., D, E, RP, viz dostat klepec, dostat naloženo, dostat ranec

dostat naloženo, prohrát vysokým brankovým rozdílem, 7.3.2.6, int., fr., expr., E viz dostat klepec, dostat nakládačku, dostat ranec

dostat ranec, prohrát vysokým brankovým rozdílem, 7.3.2.6, fr., expr., E, viz dostat klepec, dostat nakládačku, dostat naloženo

dostat se do hry, nasazení střídajícího hráče do hry, 7.3.2.6, int., mfr., E

dostat se zpátky do hry, brankově dohánět vedoucí tým, 7.3.2.6, int., fr., RP

doušťouchávačka, -y, f., hráčka dávající góly z prostoru těsně před bránou, 7.2.1, 7.3.1.1, 6.3, oj., RP

drtit, ned., mít herní převahu nad soupeřem, 7.2.2, 7.3.2.1, 6.4, int., vfr., expr., E, I, viz dusit

druhá, num., žádost o přihrávku, 7.2.1, 7.3.1.2, 6.4, int., vfr., D, viz lajna

dřevák, -a, m., špatně hrající hráč, 7.2.1, 7.3.2.1, 6.3., int., fr., expr., viz jelito, kopyto, lama, lůzr, slabina

dusit, ned., mít herní převahu nad soupeřem, 7.2.2, 7.3.2.1, 6.4, int., fr., expr., E, RP, viz drtit

dvojka, -y, f. dvouminutový trest, 7.2.1, 7.3.1.2, 6.6, int., vfr., D, E, I, RP

E

exelka, -y, f., florbalová hokejka značky Exel, 7.2.1, 7.3.2.2, 6.2, vfr., D, RP

F

fetpajpka, -y, f., florbalová hokejka značky Fatpipe, 7.2.1, 7.3.2.2, 6.2, vfr., D

fík, -u, m., označení pro vstřelení gólu, 7.2.1, 7.3.2.1, 6.5, fr., expr., D, viz banán

fíknout, dok., vstřelit gól, 7.2.2, 7.3.1.1, 6.4, mfr., expr., E, viz fouknout, zaskórovat

flastr, -u, m., trest v podobě peněžní pokuty nebo zákazu činnosti, 7.2.1, 7.3.2.4, 6.6, int., mfr., expr., E

flor, -u, m., označení pro florbal, 7.2.1, 7.3.1.3, 6.1, mf., D, RP, viz florbálek, florec

florbalák, -u, m., florbalový míček, 7.2.1, 7.3.1.2, 6.2 vfr., D,I, RP, viz balónek, děrovec, kulička, puk

florbálek, -u, m., označení pro florbal, 7.2.1, 7.3.1.1.,6.1, mfr., expr., D, viz flor, florec

florbalka, -y, f., florbalová hokejka, 7.2.1, 7.3.1.1, 6.2, vfr, AV, D, I, RP, viz balda, kejča, klacek, pádlo, valaška, větev

florec, -rce, m., označení pro florbal, 7.2.1, 7.3.1.1, 6.1, fr., D, RP, viz flor, florbálek

foukal, -a, m., označení pro rozhodčího, 7.2.1, 7.3.1.1, 6.3, int., mfr., D, viz hvízdal, panák, pískal, šašek

fouknout, dok. ¹vstřelit gól, 7.2.2, 7.3.2.1, 6.4, int., fr.,expr., D, viz fiknout,zaskórovat

fouknout, dok., ²písknout, 7.2.2, 7.3.2.1, 6.4, int., fr., I, RV

fríbendy, neskl., hra založená na základech florbalu.,7.2.1, 7.3.2.3, 6.1, I, RP

fríčko, -a, m., označení hry freestyleflorbal, 7.2.1, 7.3.2.3,6.1.I

frístajl, -u, m., florbalový trik 7.2.3, 7.3.2.3, 6.4 , int., vfr., AV, D, I,;

frístajlka, -y, f., florbalová hokejka s freestylovou čepelí, 7.2.1, 7.3.1.2, 6.2, D, RV

G

golem, - a, m., hráč nebo brankář vysoké statné postavy, 7.2.1, 7.3.2.1, 6.3, int., fr., expr., D, E

golfák, -u, m., technicky provedená střela s nápřahem, 7.2.1, 7.3.1.1, 6.5, int., vfr., D, E

góloš, -e, m., brankář, 7.2.1, 7.3.1.1, , 6.3, oj., D, viz hráz, sněhulák

gólovka, -y, f., vyložená gólová příležitost, 7.2.1, 7.3.1.2, 6.5, int., vfr., AV, D, I, RP, viz loženka, tutka, tutovka

granát, -u, m., razantní střela, 7.2.1, 7.3.2.1, 6.5, int., fr.,expr., D, viz bomba, d'aha, dělo, dělovka, jeba, jedovka, morda, mrda, pecka, šleha, šlupka

H

haluz, -e, f., velmi slabá střela, 7.2.1,7.3.3, 6.5, int., fr., expr., E, viz šmudla, šourák, šudla

halovky, pl, sálová obuv, 7.2.1, 7.3.1.2, 6.2, int., vfr., D, E, viz sálovky

hasit, ned., zachraňovat gólovou situaci před vlastní brankou, 7.2.2, 7.3.2.1, 6.4, int., vfr.,expr., AV, D, E

hlava, -y, f., nedovolené zahrání hlavou, 7.2.1, 7.3.2.2, 6.6, D, RP

hledat, ned., úmyslně směřovat nahrávku, 7.2.2, 7.3.2.4, 6.4, int, fr., E

holomajzna, -y, f., nezábavná hra bez systému, 7.2.1,7.3.3, 6.6, int., vfr.,expr., D, E, RP

honicí pes, hráč, který hraje osobní obranu, 7.3.2.6, oj., expr., RP

hrát kila, hrát silově, 7.3.2.6, oj.,expr., D

hrát od půlky, stáhnutí všech hráčů na vlastní polovinu hřiště při soupeřovo založení útoku, 7.3.2.6, int., vfr., D, I

hrát osobku, osobně bránit určeného hráče, 7.3.2.6, int., fvr., D, E, I

hrát z křížku, rozehrát míček z místa na hřišti, které je označeno křížkem, 7.3.2.6, vfr., RP

hráz, -e, f., brankář, 7.2.1, 7.3.2.1, 6.3, oj., expr., D, viz góloš, sněhulák

hrot, -a, m., útočník, 7.2.1, 7.3.2.1, 6.3, int., fr., D, E

hvízdal, -a, m., rozhodčí, 7.2.1, 7.3.1.1, 6.3, mfr., expr., D, viz foukal, panák, pískal, šašek

CH

chodec, -dce, m., hráč, který při hře málo běhá, 7.2.1, 7.3.2.4, 6.3, mfr., expr. D

J

jeba, -y, f., razantní střela, 7.2.1, 7.3.1.1, 6.5, mfr., expr., E, viz bomba, d'aha, dělo, dělovka, granát, jedovka, morda, mrda, pecka, šleha, šlupka

jebat, ned., razantně střílet, 7.2.2, 7.3.2.1, 6.4, int., fr., expr., D, viz bombit, mrdat, narvat, našít, šít, vyslat projektil

jedovka, -y, f., razantní střela, 7.2.1, 7.3.1.1, 6.5, int., fr., expr., E, viz bomba, d'aha, dělo, dělovka, granát, jeba, morda, mrda, pecka, šleha, šlupka

jelito, -a, n., špatně hrající hráč, 7.2.1, 7.3.2.1, 6.3, int., mfr., expr., D, E, viz dřevák, kopyto, lama, lůzr, slabina

jezdit, dok., rychle běhat, 7.2.2, 7.3.2.4, 6.4, int., fr., E

jít dolů, střídat, odejít z hřiště na střídačku, 7.3.2.6, int., fr., AV, RP, viz jít ven

jít na plac, střídat, jít ze střídačky na hřiště, 7.3.2.6, int., vfr., D, E

jít ven, 1. střídat, odejít z hřiště na střídačku, 7.3.2.6, int., vfr., E, RP, viz jít dolů; 2. být vyloučený, odejít z hřiště na trestnou lavici, 7.3.2.6, int., vfr., D, E, RP

jojo, -a, n., obtisk míčku na těle, 7.2.1, 7.3.2.1, 6.6, mfr., expr., D, RP, viz beruška, móňo

K

kampus, -u, m., florbalový míček značky Salming Campus, 7.2.1, 7.3.2.2, 6.2, mfr., D

kanadijenka, -y, f., florbalová hokejka značka Canadien, 7.2.1, 7.3.2.2, 6.2, fr., D, RP

kápo, -a, m., kapitán týmu, 7.2.1, 7.3.2.4, 6.3, int., vfr., D, E

karbonka, -y, f., florbalová hokejka vyrobená z karbonu, 7.2.1, 7.3.1.2, 6.2, vfr., D

kasa, -y, f., florbalová brána, 7.2.1, 7.3.2.1, 6.2, int., vfr., D, E, I, RP, viz kisna, svatyně

kejča, -y, f., florbalová hokejka, 7.2.1, 7.3.1.1, 6.2, int., vfr., D, E, I, RP, viz balda, florbalka, klacek, pádlo, valaška, větev

kelen, -u, m., chladící sprej proti otoku při zranění, 7.2.1, 7.3.2.2, 6.6, int., vfr., E, RP

kisna, -a, f., florbalová brána, 7.2.1, 7.3.2.1, 6.2, int., fr., expr., E, viz kasa, svatyně
klacek, -u, m., florbalová hokejka, 7.2.1, 7.3.2.1, 6.2, int., fvr., expr., D, E, I viz balda, florbal, kejča, pádlo, valaška, větev
kompozitka, -a, f., florbalová hokejka z kompozitu, 7.2.1, 7.3.1.2, 6.2, fr., D
kokos, -u, m., brankářská maska, 7.2.1, 7.3.2.1, 6.2, RV, viz kokos
kopyto, -a, n., špatně hrající hráč, 7.2.1, 7.3.2.1, 6.3, int., vfr., expr., D, E, RP, viz dřevák, jelito, lama, lůzr, slabina
kosočtverec, -e, m., postavení hráčů bránícího týmu během oslabení, 7.2.1, 7.3.2.1, 6.6, RV
kotel, -tle, m., diváci vytvářející atmosféru, 7.2.1, 7.3.2.1, 6.3., int., vfr., AV, D, E, I, RP
koupit to, být trefený míčkem, 7.3.2.6, int., fr., expr., D
kraj, -e, m., krajská liga, 7.2.1, 7.3.1.2., 6.1, int., D
krutor, -a, m., dobře hrající hráč, 7.2.1, 7.3.1.1, 6.3, oj., expr., D, oj., viz plejer, špílmachr
křížek, -u, m., označení místa na hřišti pro rozehrávání, 7.2.1, 7.3.2.1., 6.2, RV
kulička, -y, f., florbalový míček, 7.2.1, 7.3.2.1, 6.2, mfr., D, viz balónek, děrovec, florbalák, puk
kurva, -y, f., florbalová hokejka značky Unihoc curve, 7.2.1, 7.3.2.5, 6.2, vfr., D, RP

L

lajna, -y, f., ¹žádost o přihrávku, 7.2.1, 7.3.2.1, 6.5, int., vfr., D, E, RP viz druhá
lajna, -y, f., ²označení pro pětičlennou formaci, 7.2.1, 7.3.3, 6.3, int., vfr., AV, I, RP viz pětka
lama, -y, f., špatně hrající hráč, 7.2.1, 7.3.2.1, 6.3, int., fr., expr., D, E, viz dřevák, jelito, kopyto, lůzr, slabina
letiště, -ø, n., označení pro hřiště velkých rozměrů, 7.2.1, 7.3.2.1, 6.1, int., fr., expr., D, E, RP
ligovka, -y, f., ligová komise, 7.2.1, 7.3.1.2, 6.1, int., vfr., D
lopata, -y, f., čepel hokejky, 7.1.1, 7.3.2.1, int., vfr., D, RP
loženska, -y, f., vyložená gólová příležitost, 7.2.1, 7.3.1.2, 6.4, int., mfr., expr., AV, viz gólovka, tutka, tutovka,
lůzr, -a, m., špatně hrající hráč, 7.2.1, 7.3.1.1, 6.3, int., vfr., expr., E, viz dřevák, jelito, kopyto, lama, slabina
lyže, -í, f., velký florbalový vak, 7.2.1, 7.3.2.1, 6.2, oj., RP

M

mač, -e, m., zápas, 7.2.1, 7.3.2.3, 6.1, int., vfr., D

malá domů, přihrávka vlastnímu brankáři, 7.3.2.6 int., vfr, AV, E, I, RP
mant'ák, -u, m., mantinel, 7.2.1, 7.3.1.1, 6.2, int., vfr., D, viz mant'as
mant'as, -u, m., mantinel, 7.2.1, 7.3.1.1, 6.2, int., fr., E, viz mant'ák
maso, -a, n., velmi tvrdá hra, 7.2.1, 7.3.2.1, 6.4, int, fr., E
meruňka, -y, f., florbalový míček meruňkové barvy, 7.2.1, 7.3.2.1, 6.2, mfr., RV
minela, -y, f., chyba hráče, 7.2.1, 7.3.2.4, 6.4, int., fr., E
mít céčko, být kapitánem družstva, 7.3.2.6, int., vfr., D, RP
móňo, -a, n., obtisk míčku na těle, 7.2.1, 7.3.1.3, 6.6, int., fr.expr., D, viz beruška, jojo
morda, -y, f., razantní střela, 7.2.1, 7.3.3, 6.5, int., mfr., expr., E, viz bomba, d'aha, dělo, dělovka, granát, jeba, jedovka, mrda, pecka, šleha, šlupka
mrda, -y, f., razantní střela, 7.2, 7.3.1.1, 6.5, int., mfr., expr., E, viz bomba, d'aha, dělo, dělovka, granát, jeba, jedovka, morda, pecka, šleha, šlupka
mrdat, ned., razantně střílet, 7.2.2, 7.3.2.1, 6.4, int., fr., expr., D, viz bombit, jebat, narvat, našít, šít, vyslat projektil

N

nabít, dok., nahrát spoluhráči do gólové šance, 7.2.2, 7.3.2.1, 6.4, int., fr., expr., D, RP
nafukovačka, -y, f., nafukovací hala, 7.2.1, 7.3.1.2, 6.6, int., vfr., D, RP
nájezd, -u, m., trestné střelení, 7.2.1, 7.3.1.1, 6.4, int., vfr., AV, D, I, RP, viz trestňák
najky, -jek, f, obuv značky Nike, 7.2.1, 7.3.2.2, 6.2, int., vfr., E, D
naložit, dok., porazit soupeře velkým brankovým rozdílem, 7.2.2., 7.3.2.1, 6.4, int., vfr., expr., D, viz natřít, spláchnout, vyklepnout
národ'ák, -u, m., národní mužstvo, 7.2.1, 7.3.1.2, 6.1, int., vfr., AV, D, E, I, RP
narvat, dok., razantně vystřelit, 7.2.2, 7.3.2.1, 6.4 int., fr., expr., D, viz bombit, jebat, našít, šít, vyslat projektil
našít, dok., razantně vystřelit, 7.2.1, 7.3.2.1, 6.4 int., vfr., expr., D, viz bombit, jebat, narvat, šít, vyslat projektil
natřít, dok., porazit soupeře velkým brankovým rozdílem, 7.2.2, 7.3.2.1, 6.4, int, mfr., expr., D, viz naložit, spláchnout, vyklepnout
neštrejchnout si, dok., nemít šanci vyhrát, 7.2.2, 7.3.2.1, 6.4, int., mfr., expr., RV

O

obálka, -y, f., zahřívací cvičení, ve kterém se běhá ve tvaru obálky, 7.2.1, 7.3.2.1, 6.4, oj., RV
obloukovka, -y, f., oblouková hala, 7.1.1, 7.3.1.2, 6.1, int., vfr., D, I, RV
obranář, -e, m., typ hráče, který je defenzivně laděný, 7.2.1, 7.3.1.1, 6.3, int., mf., expr.

RP

obrat, dok., vzít hráči míček, 7.2.2, 7.3.2.1, 6.4, int., mfr.expr., AV

orazítkovat, dok., střelou zasáhnout konstrukci branky, 7.2.2, 7.3.1.2, 6.4, int., vfr., expr.,

E

osobák, -u, m., osobní trest, 7.2.1, 7.3.1.2., 6.6, int, vfr, AV, D

oxdočka, -y, f., florbalová hokejka značky Oxdog, 7.2.1, 7.3.2.2, mf., D

P

padající list, pomalu letící střela vzduchem, 7.3.2.6, int., mf, expr., RV

pádlo, -a, n., florbalová hokejka, 7.2.1, 7.3.2.1, 6.2, int., fr.,expr., D, viz balda, florbalka, kejča, klacek, valaška, větev

panák, -a, m.m označení pro rozhodčího, 7.2.1, 7.3.2.1, 6.3, int.,mfr,expr., E, viz foukal, hvízdal, pískal, šašek

panteři, pl., družstvo Panthers Otrokovice, 7.2.2, 7.3.2.2, 6.1, I

pas, - u, m., přesná nahrávka, 7.2.1, 7.3.2.1, 6.4, int, fr., AV, E

pecka, -y, f., razantní střela, 7.2.1, 7.3.2.1, 6.5, int., fr.,expr., D, E, viz bomba, d'aha, dělo, dělovka, granát, jeba, jedovka, morda, mrda, šleha, šlupka

pětka, -y, f., 1. pětiminutový trest, 7.2.1, 7.3.1.2, 6.6, int., vfr., AV, D, RP, viz bůr

2. označení pro pětičlennou formaci, 7.2.1, 7.3.1.2, 6.3, int., vfr., AV, D, I, viz lajna

pískal, - a, m., označení pro rozhodčího, 7.2.1, 7.3.1.1, 6.3, int., mfr., expr., D, E, viz foukal, hvízdal, panák, šašek

pixbo, -a, n., tréninkové cvičení okopírované od týmu jménem Pixbo, 7.2.1, 7.3.2.2, 6.4, oj., D

plejer, -a, m., dobře hrající hráč, 7.2.1, 7.3.2.3, 6.3, int., fr.,expr.,D, E, I, RV, viz krutor, špílmachr

plejerka, -y, f., florbalová hokejka značky Unihoc Player, 7.2.1, 7.3.2.2, 6.2, vfr., D, RV

plichta -y, f., nerozhodný výsledek, 7.2.1, 7.3.1.1, 6.4, int., fr., D.,E, I,RP

podkolenky, -nek, f., stulpny, 7.2.1, 7.3.2.1, 6.2, int., oj., E, viz punčošky

postavit zed', blokovat střelu tělem při standardní situaci, 7.3.2.6, int., vfr., AV, D, I, RP

poušťák, -a, m., špatně chytající brankář, 7.2.1, 7.3.1.1, 6.3, int., fr.,expr., V, viz ced'ák, cedník, díra, dírák

prales, -a, m., nejnižší liga, 7.2.1., 7.2.1.2, 6.1,fr., D

precižn, -u. m., florbalový míček značky Precision, 7.2.1, 7.3.2.3, 6.2, fr., D

presink, -u, m., výrazně útočná hra, 7.2.1, 7.3.2.3, 6.4, int., fr., AV, E

projet, dok., prohrát zápas,7.2.2, 7.3.2.1, 6.4, int., vfr., expr., V, viz rupnout

prostřelit brankáře, vstřelit gól,7.3.2.6, int., vfr.,expr., E

přátelák, -u, m., přátelské utkání, 7.2.1, 7.3.1.2, int., vfr., AV, D, E, I, RP
přečíslit, dok., útočit s větším počtem hráčů než brání soupeř, 7.2.2, 7.3.2.1, 6.4, int., fr.,expr., E
přejet, dok., vyhrát zápas velkým brankovým rozdílem, 7.2.2, 7.3.2.1, 6.4, int., fr.,expr., E, viz převálcovat
přesilovka, -y, f., přesilová hra, 7.2.1, 7.3.1.2, 6.4, int., vfr., AV, D, RP
převálcovat, dok., vyhrát zápas velkým brankovým rozdílem, 7.2.2, 7.3.2.1, 6.4, int., fr.,expr., E, viz přejet
puk, -u, m., florbalový míček, 7.2.1, 7.3.2.1, 6.2, int., mfr., V, viz balónek, děrovec, florbalák, kulička
punčošky, -šek, f., stulpny, 7.2.1, 7.3.2.1, 6.2, oj., D, RP viz podkolenky
pustit zápas, úmyslně prohrát zápas, 7.3.2.6, int., mfr, expr., E, RP
pyžamo, -a, n., nehezky vypadající dres, 7.2.1, 7.3.2.1, 6.2, oj., D, RV

R

region, -u, m., regionální liga, 7.2.1, 7.3.1.3,6.1, int. D, I
repre, neskl., f., reprezentace, 7.2.1, 7.3.1.3, 6.1, int., vfr., D, I, AV
rohy, pl., tréninkové čičení začínající v rohu hřiště, 7.2.1, 7.3.2.1, 6.4, D, RV
rovnač, -e, m., 7.2.1, 7.3.1.1, 6.3, RV
rozdát, ned., dobře nahrát, 7.2.2, 7.3.2.1, 6.4, int., fr., E
rozliš, -e, m., rozlišovací dres, 7.2.1, 7. 3.1.3, 6.2, int., mfr., D, viz rozlišovák
rozlišovák, -u, m., rozlišovací dres, 7.1.1, 7.3.1.2., 6.2, int., fvr., D, E, RP, viz rozliš
ruka, -y, f., nedovolené zahrání míčku rukou, 7.2.1, 7.3.1.2, 6.6, int., vfr., AV, D,RP
rupnout, dok., prohrát zápas, 7.2.2, 7.3.2.1, 6.4, int., vfr.,expr., D, viz projet

Ř

řezník, -a, m., často faulující hráč, 7.2.1, 7.3.2.1, 6.3, int., fr.,expr., RV

S

salmína, -y, f., florbalová hokejka značky Salming, 7.2.1, 7.3.2.2, 6.2, mfr., D, viz salminga
salminga, -y, f., florbalová hokejka značky Salming, 7.2.1, 7.3.2.2, 6.2, mfr., D, RP, viz salmína
sálovky, pl., sálová obuv, 7.2.1, 7.3.1.2, 6.2, int., vfr., D, E, viz halovky
selka, -y, f., špatně hrající hráčka, 7.2.1, 7.3.2.1, 6.3, oj., D
sevřít do kleští, držet soupeře v obranném pásmu, 7.3.2.6, int., fr., expr., E

slabina, -y, f., špatně hrající hráč, 7.2.1, 7.3.2.1, 6.3, int., mfr.,expr., AV, D, E, I, viz dřevák, jelito, kopyto, lama, lůzr

snajper, a, m., dobrý střelec, 7.2.2, 7.3.2.1, 6.3, int., vfr.,expr., V, viz šúter

sněhulák, -a, m., brankář, 7.2.1, 7.3.2.1, 6.3, int., mfr, expr., , V, viz góloš, hráz

spálit, dok., neproměnit gólovou příležitost, 7.2.2, 7.3.2.1, 6.4, int., vfr.,expr., , AV, V, viz zahodit

spláchnout, dok., porazit soupeře velkým brankovým rozdílem, 7.2.2, 7.3.2.1, 6.4, int., mfr., expr., D, E, viz naložit, natřít, vyklepnout

sportovka, -y, f., sportovní hala, 7,2,1, 7.3.1.2, 6.1, int., vfr., D,I,

stabilly, -ů, m, obuv značky Adidas Stabil, 7.2.1, 7.3.2.2, 6.2, int., vfr., D, RP

stáhnout roletu, chytit gólovou příležitost, 7.3.2.6, oj.,expr., D, RV, viz zatáhnout oponu

standardka, -y, f., standardní situace, 7,2,1, 7.3.1.2, 6.4, int., vfr., AV, D, I, RP

stát za bukem, stát za obránci a čekat na nahrávku,7,3.2.6, int., mfr., E

střílet z voleje, vystřelit bez zpracování míčku,7,3.2.6, int., fvr., expr.,D, E, RP, viz z první

suspík, u.,m, suspensor, 7.2.1, 7.3.1.3, 6.2, D, viz šuspík

svatyně, - ě, f., florbalová brána, 7.2.1, 7.3.2.1, 6.2, int., mfr., D, E, viz kasa, kisa

Š

šašek, -a, m., špatný rozhodčí, 7.2.1, 7.3.2.1, 6.3, int., vfr., expr., D, E, viz foukal, hvízdal, panák, pískal

šibenice, -e, f., gól vstřelený do horního rohu branky, 7.2.1, 7.3.2.1, 6.5, int., vfr., expr., AV, D, E, I, RP, viz víko

šít, ned., razantně střílet, 7.2.2, 7.3.2.1, 6.4, int., vfr,expr., D, viz bombit, jebat, narvat, našít, vyslat projektil

šleha, -y, f., razantní střela, 7.2.1, 7.3.1.1, 6.5, int., fr., expr., E, viz bomba, d'aha, dělo, dělovka, granát, jeba, jedovka, morda, mrda, pecka, šlupka

šlupka, -y, f., razantní střela, 7.2.1, 7.3.2.1, 6.5, int., vfr.,expr., D, E, RP, viz bomba, d'aha, dělo, dělovka, granát, jeba, jedovka, morda, mrda, pecka, šleha

šmudla, -y, f., velmi pomalá střela, 7.2.1, 7.3.2.1, 6.5, int., vfr,expr., D, E, RP, viz haluz, šourák, šudla

šourák, -a, m., velmi pomalá střela, 7.2.1, 7.3.1.1, 6.5, int., vfr., expr., D,E, RP , viz haluz, šmudla, šudla

špílmachr, -a, m., dobře hrající hráč, 7.2.1, 7.3.2.3, 6.3, int., fr.,expr., AV, D, E, viz krutor, plejer

šudla, -y, f., velmi pomalá střela, 7.2.1, 7.3.1.1 , 6.5, int., fr., expr., D, viz haluz, šmudla, šourák

šuspík, u, m., suspensor, 7.2.1, 7.3.1.3, 6.2, D, viz suspík

šůter, -a, m., dobrý střelec, 7.2.1, 7.3.2.3, 6.3, int., vfr., expr., D, I, RP, viz snajper
švihovka, -y, f., střela švihem, 7.2.1, 7.3.1.2, 6.5, int., fr., D

T

tajm, -u, m., oddechový čas, 7.2.1, 7.3.2.3, 6.4, int., vfr., AV, D, E, I, RP

ten chytřej, trenér, 7.3.2.6, RV, viz tréňa

termínovka, -y, f., termínová listina, 7.2.1, 7.3.1.2, 6.1, int., vfr., I

tégěčko, -a, m., trénink, 7.2.1, 7.3.1.3, 6.1, oj., D, viz trejn, trenál

trejn, -u, f., trénink, 7.2, 7.3.1.3, 6.1, oj., D, viz tgěčko, trenál

tréňa, -i, m., trenér, 7.2.1, 7.3.1.3, int., vfr., expr., D, RP, viz ten chytřej

trenál, -u, m., trénink, 7.2.1, 7.3.1.1, vfr., D, viz tgěčko, trejn

trestná, -é, f., trestná lavice 7.2., 7.3.1.2, 6.2, D

trestňák, -u, m., trestné střelení, 7.2.1, 7.3.1.2, int., vfr., D, E, viz nájezd

tři dva, útok tří hráčů proti dvěma bránícím, 7.3.2.6, RV, viz tři na dva

tři jedna, útok tří hráčů proti jednomu bránícímu, 7.3.2.6, int., vfr., RV, viz tři na jednoho

tři na dva, útok tří hráčů proti dvěma bránícím, int., 7.3.2.6, RV, viz tři dva

tři na jednoho, útok tří hráčů proti jednomu bránícímu, int., 7.3.2.6, vfr., RV, viz tři jedna

tutka, -y, f., vyložená gólová příležitost, 7.2.1, 7.3.1.3, 6.4, int., mfr., expr. D, E, viz gólovka, loženka, tutovka

tutovka, -y, f., vyložená gólová příležitost, 7.3.1, 7.3.1.2, int., vfr., AV, D, E, I, RP, viz gólovka, loženka, tutka

tykev, -e, f., brankářská maska, 7.2.1, 7.3.2.1, 6.2, RV, viz kokos

U

ulice, -e, f., volný prostor pro přihrávku, 7.2.1, 7.3.2.1, 6.4, int., vfr., AV, D

unihočka, -y, f., florbalová hokejka značky Unihoc, 7.2.1, 7.3.2.2, vfr., D, RV

upísknout se, dok., špatné rozhodnutí rozhodčího, 7.2.2, 7.3.1.1, 6.4., int., vfr., expr., D, E

urvat, dok., těsně vyhrát zápas, 7.2.2, 7.3.2.1, 6.4, int., fr., expr., D, viz vydřít

V

valaška, -y, f., florbalová hokejka, 7.2.1, 7.3.2.1, 6.2, int., mfr., D, viz balda, florbalka, kejča, klacek, pádlo, větev

větev, -tve, f., florbalová hokejka, 7.2.1, 7.3.2.1, 6.2, int., mfr., expr., D, E, viz balda, florbalka, kejča, klacek, pádlo, valaška

víko, -a, n., gól vstřelený do horního roku branky, 7.2.1, 7.3.2.1, 6.5, int., vfr., AV, D, E, I, RP, viz šibenice

vlastenec, -nce, m., vstřelit si vlastní gól, 7.2.1, 7.3.2.1, 6.5, int., fr., D, I, RP, viz vlastňák
vlastňák, -u, m., vstřelit si vlastní gól, 7.2.1, 7.3.1.2, 6.5, int., vfr., D, RP, viz vlastenec
vlítnout, dok., hrát od začátku zápasu velmi aktivně, 7.2.2, 7.3.2.2, 6.4, int., vfr.,expr., D
vůločka, -y, f., florbalová hokejka značky Wooloc, 7.2.1, 7.3.2.1, 6.2, mfr., D
vydřít, dok., těsně vyhrát zápas, 7.2.2, 7.3.2.2, 6.4, int., fr., D, viz urvat
vygumovat soupeře, nepustit soupeře do šance, 7.3.2.6, int., fr., expr., D, E, RP viz vymazat
vyhodit, dok., poslat hráče na trestnou lavici, 7.2.2, 7.3.2.1, 6.4, int., vfr.,expr., RV
vyklepnout, dok., vyhrát zápas velkým brankovým rozdílem, 7.2.2, 7.3.2.1, 6.4, int., vfr., expr., D, E RV, viz naložit, natřít, spláchnout
vykoledovat si, dok, dostat trest od rozhodčího, 7.2.2, 7.3.2.1, 6.4, int., vfr., expr., AV
vykoupat, dok., nedat brankáři šanci chytit míček, 7.2.2, 7.3.2.1, 6.4, int., vfr., E, RP
výkoňák, -u, m., výkonný výbor, 7.2.1, 7.3.1.2, 6.1, int., vfr., D, RV, V
vymazat, dok., nepustit soupeře do šance, 7.2.2, 7.3.2.1, 6.4, int., fr.,expr., E, viz vygumovat soupeře
vymést pavučinu, vstřelit gól do horního rohu branky, 7.3.2.6, int., vfr., expr., AV, E, I
vypustit zápas, nesnažit se vyhrát zápas,7.3.2.6, int., vfr., E
vyslat projektil, razantně střílet, 7.3.2.4, int., fr., expr., AV, E, I, viz bombit, jebat, narvat, našít, šít
vyšachovat, dok., obelstít obranu, 7.2.2, 7.3.1.1., 6.4, int., fr., expr., E
vyštukovat, dok., vstřelit gól po vzoru švýcarského hráče jménem Stucki, 7.2.2, 7.3.2.2, 6.4, oj., AV

X

xtríma, -y, f., florbalová hokejka značky X3M, 7.2.1, 7.3.2.2, 6.2, mfr., D viz xtrímka
xtrímka, -y, f., florbalová hokejka značky X3M, 7.2.1, 7.3.2.2, 6.2, mfr., D, viz xtríma

Z

z první, střela bez zpracování míčku, 7.3.2.6, int., vfr., AV, D,I, RP, viz střílet z voleje
zabalit to, přestat se snažit vyhrát, 7.3.2.6, int., vfr., expr., RP
záda, zad, pomn., povel pro zpětnou nahrávku, 7.2.1, 7.3.2.1, 6.4, int., mfr., RP
zadák, -a, m., obránce, 7.2.1, 7.3.1.1, 6.3, int., fr., E, I
zahodit, dok., neproměnit gólovou příležitost, 7.2.2, 7.3.2.2, 6.4, int., vfr., expr., D, I, RP, viz spálit
zahřívát lavičku, být náhradníkem, 7.3.2.6, int., vfr., expr., D, E, RP
zámek, -i, m., způsob hry, kdy se bránící družstvo nemůže dostat do útoku, 7.2.1, 7.3.2.1,

6.4, int., mfr., E

zamést, dok., vystřelit, 7.2.2, 7.3.2.1, 6.4, int., fr., D

zand'our, -a, m., způsob hry se staženou obranou, 7.2.1, 7.3.1.1, 6.4, int., fr., E

zapařit, dok., neproměnit gólovou příležitostí, 7.2.2, 7.3.2.1, 6.4, int., fr.expr., , D, E, I, viz zazdít

zaříznout, dok., z pozice rozhodčího pískat proti jednomu družstvu, 7.2.2, 7.3.2.1, 6.4, int., vfr., expr., E, RP

zaskórovat, dok., vstřelit gól. 7.2.2, 7.3.1.1, 6.4, int., viz fíknout, fouknout

zatăhnout oponu, chytat, 7.3.2.6, oj.,expr., RV, viz stáhnout roletu

zatlačit, dok., hrát útočným způsobem, 7.2.2, 7.3.2.1, 6.4, int., fr., expr., AV, E, I viz zmáčknout

závar, -u, m., nebezpečná herní situace, 7.2.1, 7.3.2.1, 6.4, int., vfr., expr., AV, E, RV

zavěsit, dok., vstřelit gól do horní části branky, 7.2.2, 7.3.2.1, 6.4, int., vfr., expr., AV, D, E, I, RV

zazdít, dok., neproměnit gólovou příležitostí, 7.2.2, 7.3.2.1, 6.4, int., vfr., expr., D, E, viz zapařit

zmáčknout, dok., hrát útočným způsobem, 7.2.2, 7.3.2.1, 6.4, int., fr., expr., D, RV, viz zatlačit

zorrotrik, -u, m., vstřelit gól freestylovým způsobem, 7.2.1, 7.3.2.3, oj., AV

zounka, -y, f., florbalová hokejka značky Zone, 7.2.1, 7.3.2.2, 6.2, vfr., D, RV

zprasisit, dok., vzít nečistým způsobem míček, 7.2.2, 7.3.2.1, 6.4, int., fr.,expr., D, E, RV

Ž

žvejkačka, -y, f., velmi měkká florbalová hokejka, 7.2.1, 7.3.2.1, 6.2, mfr., expr., D

Závěr

Těžištěm práce bylo nashromáždit, analyzovat a následně přehledně roztřídit slangové výrazivo užívané ve florbale. Motivací pro danou práci byla skutečnost, že tento okruh sportovního prostředí nebyl z hlediska jazykového doposud zpracován.

Při sběru jazykového materiálu jsme využili několik metod. V první fázi jsme užili metodu studijní a na jejím základě sestavili dotazník. V druhé fázi jsme aplikovali metodu rozhovoru, pozorování, metodu získávání slangových výrazů s pomocí audiovizuální techniky a metodu excerpce.

Metoda pozorování byla aplikována při trénincích a zápasech družstev píseckého florbalového klubu. Z odborné literatury jsme excerpovali práce Jaroslava Hubáčka, dále příspěvky Evy Minářové, Pavola Odaloše a Zdeňka Sudy. Dalšími zdroji pro nás byly také diplomové práce Michaely Slabyhoudkové a Lenky Langrové, internetové časopisy, magazíny a internetové diskuze. Následně jsme sestavili dotazník a pomocí emailové pošty ho rozeslali mezi florbalové uživatele. Touto metodou se nám podařilo oslovit i uživatele z jiných krajů České republiky. Avšak vzhledem k nepoměru při návratnosti dotazníků z jednotlivých lokalit, nemůžeme vyvodit obecné závěry týkajících se krajového užití slangismů. Metodu rozhovoru jsme použili převážně pro dialog s hráči a trenéry píseckých, českobudějovických a strakonických družstev. Pomocí všech metod jsme celkem nashromáždili 303 slangismů.

V úvodu práce jsme si stanovili pracovní hypotézy, které jsme ověřili na základě jazykové analýzy výrazů.

První hypotéza, že ve florbalovém slangu budou zastoupeny přejaté výrazy z cizích jazyků se potvrdila pouze částečně. V analyzovaném materiálu se vyskytlo pouze 11 pojmenování přejatých z angličtiny (*bendy, frístajl, šaft, tajm, kurva*,) a jeden případ pojmenování přejatý z němčiny (*špilmachr*), celkem tedy můžeme mluvit o 11 přejatých slovech.

Dále jsme předpokládali bohatý výskyt interslangismů. Tato hypotéza se zcela potvrdila. Florbal se řadí mezi míčové sporty, které jsou si více či méně podobné z hlediska cíle, herního systému a průběhu hry. Některá odvětví spojuje i stejná terminologie. Ve florbalovém slangu se vyskytla nociónální pojmenování interslangové povahy (*lajna, malá domů, národ'ák*) i expresivní pojmenování interslangové povahy (*cedník, jebat vykoupat*). Ve florbalové mluvě jsme objevili výrazy z fotbalového, hokejového, volejbalového a házenkářského slangu (*vyšachovat, zaúřadovat, vymést pavučinku, angličan, fik, šibenice*).

Na základě povahy prostředí jsme očekávali častý výskyt expresivních pojmenování, což se podařilo prokázat. Jako expresivní dokládáme v našem sběru pojmenování vzniklá mnoha transpozičními i transformačními způsoby: sémantickým tvořením (*vymést pavučinu, zahřívát lavičku*), metaforizací (*sněhulák, zaříznout*), slovtvornými procesy u odvozování (*červenka*), tvořením deminutiv (*florbálek*), okazionalismy (*vyštukovat*), nadsázkou (*bomba, sevřít do kleští*) a vulgarismy (*jebat, mrdat*). Expresivně se označující zejména hráči na základě své výkonnosti (*cedník, dřevák, krutor, lama*).

Domnívali jsme se také, že z hlediska formy budou převažovat jednoslovná pojmenování. I tato hypotéza byla naplněna. Jednoslovné slangismy vznikají z potřeby rychlého, úsporného a účelného vyjádření, k čemuž florbalové prostředí své uživatele přímo vybízí. Velmi rychle se měnící obraz hry je nutí k rychlé domluvě. V materiálu registrujeme 37 univerbizovaných názvů (*ligovka, osobka, přátelák, termínovka*).

Slangové výrazy jsme roztřídili do následujících sémantických skupin: obecné názvy (*bendy, florec, fríčko, repre, sportovka,*), nástroje a prostředky (*děrovec, svatyně, žvejkačka*), osoby (*ced'ák, šudlák, trěna*), herní činnosti a situace (*fiknout, loženka standardka, stát za bukem*), střely a góly (*banán, granát, jeba, šibenice*), do skupiny jinde nezařazených názvů jsme začlenili označení trestů (*čekáčko, dvojka, ruka*) a výrazy týkající se zranění hráčů (*beruška, jojo, kelen*).

Z hlediska slovnědruhové platnosti jsou nejzastupovanějším slovním druhem u jednoslovných pojmenování substantiva. Převažují v sémantické skupině názvů osob (*góloš, kanonýr, lůzr, šašek*) a vybavení (*florbalka, kisna, klacek, mant'ák*). Ve florbalovém slangu nalezneme řadu sloves, zejména ve skupině herních činností a situací (*dusit, fouknout, převálcovat*). Ojedinele se vyskytly substantivizované číslovky (*dvojka, pětka*). U víceslovných pojmenování se setkáváme i s jinými slovními druhy v kombinaci se substantivem nebo verbem. Jde o adjektiva (*malá domů, bejt namananej*), numerale (*jít do třech*) a adverbia (*jít dolů, jít na plac*).

Při analýze nashromážděného jazykového materiálu se ukázalo, že nejproduktivnějším postupem při vzniku slangismů je metaforizace, jíž vzniklo 89 výrazů (*čtverec, rozdat, spláchnout, žvejkačka*). Tento stav dokládá, že mluva uživatelů, mezi nimiž jsou převážně mladí lidé, je neotřelá a vzniká na základě jejich jazykové kreativity.

Z dalších transpozičních postupů se uplatňuje přejímání z jiných útvarů jazyka (*d'aha, flastr*) a tvoření víceslovných pojmenování (*hrát kila, nosič vody, prostřelit brankáře*). Zřídka je zastoupeno metonymické tvoření slov (*aero, kampus, precižn*), kdy se jména výrobců či označení od výrobců přenášejí na výrobek a přejímání slangismů z cizích jazyků.

Z transformačních postupů se nejvíce uplatňuje derivace, již vzniklo 38 slangových pojmenování. U florbalového slangu se setkáváme nejčastěji z derivací příponovou, kdy nejproduktivnější příponou je *-ák* (*ced'ák, golfák*), z dalších přípon *-ec* (*děrovec*), *-ka* (*došťouchávačka*), *-l* (*pískal*). U sloves je produktivní derivace příponová (*bombit*), předponová (*upísknout se*) a předponově- příponová (*vynulovat, přečíslit*).

Z dalších postupů se hojně využívá univerbizace (*disciplinárka, florbalák*) a abreviace (*čekáčko, čekájedna*).

Analyzovaný jazykový vzorek je charakteristický synonymičností. Synonymické řady jsou tvořeny jednoslovnými i víceslovnými výrazy, substantivy i verby v počtu dva až jedenáct výrazů (*haluz, šmudla, šourák, šudla*). Zaznamenali jsme i příklady dalších významových vztahů, polysémie(i homonymie).

U slangových výrazů jsme pomocí dotazníku sledovali frekvenci užívání. Na základě zvolených kritérií jsme výrazy rozdělili na vysoce frekventované, frekventované, málo frekventované a ojedinělé. Nejvíce frekventovaným výrazem je pojmenování pro florbalovou hokejku – *florbalka*. Tento výraz aktivně užívají všichni uživatelé, kteří vyplnili dotazník.

Zvlášť jsme vymezili skupinu okazionalismů, tj. slangismů, jež zaznamenáváme pouze v konkrétním prostředí, v nasbíraném materiálu se objevily tři (*obálka, perla, pixbo*).

V rámci práce jsme určitě nepostihli všechny slangové výrazy užívané ve florbalovém prostředí. Freestyleflorbal a freebandy jsou velmi mladá sportovní odvětví, u kterých se teprve vymezuje herní systém. K určitým drobným změnám v pravidlech dochází také ve florbale. Slangová slovní zásoba se z důvodu potřeby po aktuálnosti neustále rozšiřuje nebo obměňuje.

Florbal je sportem mladých lidí, dá se předpokládat, že slangová mluva se bude nadále obohacovat přejatými slovy z angličtiny. Vzhledem k povaze hry bude stále aktuální snaha o jazykovou ekonomii.

Literatura a zdroje

ČECHOVÁ, Marie, KRČMOVÁ, Marie a MINÁŘOVÁ, Eva. *Současná stylistika*. Vyd. 1. Praha: NLN, Nakladatelství Lidové noviny, 2008. 381 s. ISBN 978-80-7106-961-4.

HAVRÁNEK, Bohuslav a JEDLIČKA, Alois. *Česká mluvnice*. Praha: Státní pedagogické nakladatelství, 1981. 568 s.

HUBÁČEK, J. K současnému stavu zkoumání sociolektů. In: *Sborník přednášek z 8. konference o slangu a argotu*. 1.vyd. Plzeň: Pedagogická fakulta ZČU v Plzni. 2008.

HUBÁČEK J. *O českých slanzích*. 2. vydání. Ostrava: Profil, 1981.

HUBÁČEK, J. *Malý slovník českých slangů*. 1.vyd. Ostrava: Profil. 1988.

CHÝLOVÁ, H. K expresivitě ve slangu. In: *Sborník přednášek z 8. konference o slangu a argotu v Plzni ve dnech 26. – 27. února 2008*. 1.vyd. Plzeň: Pedagogická fakulta ZČU v Plzni. 2008.

KLIMEŠ, L. *Komentovaný přehled výzkumu slangu v Československu, v České republice a ve Slovenské republice v létech 1920-1996*. 1.vyd. Plzeň: Západočeská univerzita v Plzni.

KOL. *Čeština pro učitele*. 2.vyd. Český Těšín: VADE M. 1998.

KOL. *Průruční mluvnice češtiny*. 2.vyd. Praha: Lidové noviny. 1996.

KOL. *Slovník spisovné češtiny pro školu a veřejnost*. 3.vyd. Praha: Academia. 2007.

KOL. *Encyklopedický slovník češtiny*. 1. vyd. Praha: Nakladatelství Lidové noviny, 2002.

KOL. *Slovník nespisovné češtiny*. Praha: Maxdorf, 2006.

LANGROVÁ, Lenka. *Současný házenkářský slang*. Plzeň, 2011. Bakalářská práce (Bc.). Západočeská univerzita v Plzni, Fakulta pedagogická. Vedoucí práce Helena Chýlová.

MINÁŘOVÁ, E. Slang a oficiálnost komunikace. In: *Sborník přednášek z 8. konference o slangu a argotu v Plzni ve dnech 26. – 27. února 2008*. Plzeň: Pedagogická fakulta ZČU v Plzni. 2008.

ODALOŠ, P. Slang a argot v 20. A 21. století. In: *Sborník přednášek z VII. konference o slangu a argotu v Plzni 24. – 25. září 2003*. Plzeň: Západočeská univerzita v Plzni. Pedagogická fakulta. 2005.

SLABYHOUDKOVÁ, Michaela. *Volejbalový slang*. Plzeň, 2002. Diplomová práce. Západočeská univerzita. Pedagogická fakulta. Vedoucí práce Zdeněk Suda.

SUDA, Zdeněk. Fotbalový slang před třiceti lety a dnes. In: *Sborník přednášek z VI. konference o slangu a argotu v Plzni 15.-16. září 1998*, s. 65-69. ISBN 80-7043-230-0.

SUK J. *O sbírání a studiu slangu v praxi*. Praha: Karolinum 1999.

STANĚK, Vladimír. Okazionalismy v současné české publicistice. Naše řeč [online]. 2002, roč. 85, č. 57 [cit. 2013-07-26]. Dostupné z <<http://nase-rec.ujc.cas.cz/archiv.php?art=7672>>.

*Florbal*mag [online] c2013 [cit. 2013-07-13]. Dostupné z <<http://www.florbalmag.cz>>

Wikipedie: Otevřená encyklopedie: Florbal [online]. [cit. 13.7.2013]. Dostupné z <<http://cs.wikipedia.org/wiki/Florbal>>

Seznam zkratek

AV – slangismus získaný pomocí audiovizuální techniky

D – slangismus získaný dotazníkovou metodou

dok. - vid dokonavý

E – výraz získaný excerpcí

expr. - expresivní výraz

f. - femininum

fr – frekventovaný výraz

I – excerpce internetových zdrojů

m. - maskulinum

mfr. - méně frekventovaný

n. - neutrum

ned. - vid nedokonavý

oj. - ojedinělý

pomn. - číslo pomnožné

R – slangismus získaný metodou rozhovoru nebo pozorování

vfr. - vysoce frekventovaný výraz

Příloha

Dotazník

Prosím rozposlat jednotlivým členům Vašeho oddílu!

Dobrý den,
prosím Vás touto cestou o vyplnění krátkého dotazníku ohledně florbalového slangu.
Náš sport má stále větší fanouškovskou i hráčskou základnu, a tím roste bohatost
našeho florbalového vyjadřování

Nepříkládám žádnou přílohu, stačí jen jednoduše vyplnit a přeposlat emailem nazpět.
I jedno slovo může být přínosem!

Co je to slang? Nespisovný výraz užívaný určitou zájmovou skupinou

př. studentský slang: pětka – bajle, žákovská knížka – žákajda, sportovní slang: penalta - pentle

jméno:

věk:

oddíl:

1.část

K následujícím zadaným výrazům dopište slangový výraz a k němu přiřaďte dle následující stupnice frekvenci jejich užívání.

Stupnice užívání:

A výraz znám, ale sám / sama neužívám

B..... výraz užívám

florbal -
florbalový míč -
rozhodčí -
hřiště -
brána -
brankář -
útočník -
obránce -

trenér -
dobře hrající hráč -
špatně hrající hráč-
střela -
nevyužitá šance -
vyhrát zápas -
prohrát zápas-
herní situace -
trénink -
tresty-
vybavení -
ostatní -

2.část

K následujícím slangovým pojmenováním přiřipšte podle zadané stupnice frekvenci jejich užití.

Stupnice frekvence užití:

A výraz znám, ale sám / sama neužívám

B..... výraz užívám

C.....výraz neznám

hřiště

palubka -

nádvoří -

vybavení

adidasky -

ády -

najky -

pumy-

asiksy-

šust'áky -

šust'ákovka -

hráč

kápo -

mít áčko -

mít céčko -
slabina -
zoufalec -
být marnej -
být namakanej -
být našláplej -
být nadupanej -

rozhodčí

soudce -
nádražák -
arbitr -
upísknou se -
vořezávat -
vyhodit z placu-
zaříznout -

herní situace a činnosti

stát za buekm -
hasit -
natřít -
naložit -
dostat ranec -
dělat průvan -
dirigovat-
dusit-
zazdít-
orazítkovat -
vykoledovat si -
zabalit -
sevřít do kleští -
vynulovat -
vyštukovat -
presink -

obecné názvy

nároďák -

repre-

přátelák -

tajm -

voddech -

minela -

plichta-

kádr-

lavička-

Děkuji

Resüme

Diese Arbeit untersucht den Slang in der modernen Sportarten, konkret in dem Sport Floorball. In der Arbeit bemüht man sich die gegenwärtige Situation des Floorballslangs zu erfassen. In dem theoretischen Teil definieren wir die Grenze zwischen den professionellen Slang und den Interessenslang. In dem praktischen Teil analysieren wir die Slangbegriffe aus der Sicht der sprachlichen Charakteristik, der Einräumung zur semantischen Gruppen und der Bildungsweise. Insgesamt haben wir 303 von Slangbegriffen erwerben. Die Slangbegriffe unterscheiden wir nach der Quelle, nach der Expressivität und nach der Einräumung zu den interslangartigen Begriffen.